

Notulen Raadsvergadering Gemeenteraad Almelo

Datum:	16 februari 2021
Aanvang:	19.30 uur
Locatie:	digitale vergadering; de raadsleden nemen op afstand deel aan de vergadering.
Voorzitter:	de heer A.J. Gerritsen, burgemeester: mevrouw I.A.M. ten Seldam, vicevoorzitter van de raad, vanaf de behandeling van agendapunt 6.
Griffier:	mevrouw C.M. Steenbergen.
Aanwezige leden:	de heer F. Akse, mevrouw Y. Bijenhof, mevrouw J.T. Buikema-Albers, de heren H. Buitenweg, U. Çete, mevrouw M.J.C. van Doorn, de heer A. Ekizkuyu, mevrouw H.J. Geerdink, de heren R.H. Gelici, F.J. Gerritsen, mevrouw E. van den Ham-Jaarsma, de heren M.V.F.M. Hubers, A.G.P. Hümmels, J.L.R. Kampman, H.F.T. Kamst, W. Loupattij, M. Makkinga, E.J. van Marle, de heren H.G. de Olde, J. Pauwels, mevrouw P. Pol, mevrouw M.I. van Saane, mevrouw I.A.M. ten Seldam, de heren G.W.L. Stork, T.S.M. Stöteler, W.B. Teeuw, H. Teunis, A.J.J.M. Trienen, J. Tijhof, A. de Vries, J.B.W. Wiertz, mevrouw D.C. Wind en de heer M. Zielman.
Afwezige leden:	de heer W.H.H.L. Weinreder en mevrouw Q.D.D.M. Munnich.
Aanwezige wethouders:	de heren A.L. Langius, A. Maathuis, E.J.F.M. Van Mierlo J.M. Van Rees.

1. Opening en mededelingen.

De VOORZITTER: Dames en heren! Ik heet u welkom in deze digitale raadsvergadering. Het leeuwendeel van de deelnemers aan deze vergadering zit thuis en een aantal zit in de raadszaal, onder andere omdat er een nieuw raadslid zal worden toegelaten, met uw bewilliging.

Formeel moet iedereen die hier is voor 21.00 uur thuis zijn, tenzij men een werkgeversverklaring en een eigen verklaring heeft. Er is namelijk nog geen uitspraak van de hogere beroepsrechter over het al of niet continueren van de avondklok.

Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Weinreder en mevrouw Munnich. De vergadering zal geopend worden door de heer Pauwels.

De heer PAUWELS (VVD): Voorzitter! Ik heb de raadsgriffie een mooi plaatje doorgestuurd, bestaande uit twee foto's, die nu op het scherm te zien zijn. (Almelo 1978, betoging tegen Urenco - Den Bosch 2021, betoging tegen de avondklok.) Hiermee zal ik de

vergadering openen, hoe actueel, gezien de dingen die op dit moment spelen.

Artikel 9 van de Grondwet bepaalt dat we allemaal vrijheid hebben van vergadering en betoging, dat we het recht hebben om bijeen te komen, geluid te laten horen of demonstratierechten uit te oefenen en in de vorm van een vergadering als groep bijeen te komen op een willekeurige locatie. Wat we niet mogen, staat ook duidelijk beschreven in de wet. We mogen de wet niet overtreden, we mogen niet gevaarlijk zijn voor de gezondheid, we mogen niet gevaarlijk zijn voor het verkeer en ons gedrag mag niet leiden tot verstoring van de openbare orde. Dat is waar recent het publieke debat over ging met de verstoringen en de "rellen" die we hebben gezien. Ik toon hier een foto van wat wij tegenwoordig "koffiedrinken op locatie" noemen. Die term werd gebruikt en dit is een heftig beeld uit Den Bosch.

Het lijkt mij aardig om een korte vergelijking te maken met het demonstratierecht zoals dat in het verleden vorm werd gegeven bij een van de grootste landelijke demonstraties die wij in Nederland hebben gekend, in ieder geval een van de grootste demonstraties tegen kernenergie. Die werd in Almelo gehouden. Raadslid Buitenweg kan ons daar nog menige anekdote over vertellen. Het plaatje dat we hier zien, is rond de Sint-Georgius basiliek en het gebied van de oude Palthe-locatie genomen. Almelo heeft op dat moment het poldermodel een beetje vormgegeven. Er stonden kramen, koffietentjes, toiletten en de ME stond op een veilige afstand alles gade te slaan. Ook in die periode noemde men dit koffiedrinken, maar dan op een heel andere manier.

Waar het tijdsgewricht ons allen kan brengen in de verbeelding, heb ik met deze beelden kenbaar willen maken.

De VOORZITTER: Dank u wel, meneer Pauwels. Koffiedrinken in meerdere soorten en maten, maar tegelijkertijd voortdurend een broos grondrecht dat we met elkaar moeten beschermen. Fijn dat u daarvoor in deze raad aandacht vraagt.

1.1. Tijdelijke toelating raadslid H.F.T. Kamst.

De VOORZITTER: Dames en heren! U hebt allemaal kennisgenomen van het tijdelijk ontslag van de heer Hammink dat door mij is verleend op zijn verzoek. Tijdelijk ontslag is vaker in deze raad verleend. Het biedt de mogelijkheid aan een fractie om bij langdurige uitval en ziekte van een fractiegenoot de zetel die de kiezers aan die fractiegenoot hebben toegekend te benutten. Om die reden heeft de heer Hammink besloten 16 weken terzijde te stappen, zodat zijn fractie een tijdelijke opvolger kan krijgen.

Dit is gebeurd doordat het centraal stembureau de heer Kamst tijdelijk heeft benoemd in die vacature. Die benoeming geldt tot 3 juni van dit jaar. Dan zijn er 16 weken verstreken sinds het ontslag van de heer Hammink. U kent de procedure, zeker als u wat langer als raadslid meeloopt. Een raadslid kan benoemd worden door de voorzitter van het centraal stembureau, maar hij moet ook toegelaten worden. Die toelating wordt beoordeeld aan de hand van de geloofsbrieven van het benoemde raadslid. Voor de beoordeling daarvan heeft u een commissie uit uw midden. U hebt bij de stukken kunnen zien dat deze met veelkleurige stift handtekeningen heeft gezet onder het raadsvoorstel.

Mevrouw VAN SAANE (voorzitter commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven): Voorzitter! Op maandag 15 februari 2021 heeft de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven de geloofsbrieven van de heer Kamst onderzocht. Dit in verband met zijn voorgenomen toelating tot de gemeenteraad van de gemeente Almelo. De commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven beoordeelt de toelaatbaarheid tot de raad aan de hand van de Gemeentewet en baseert zich hierbij op de artikelen 10, 13 en 15 van de Gemeentewet.

Gebleken is dat de heer Kamst voldoet aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen. De commissie adviseert de raad daarom om over te gaan tot zijn toelating als lid van de gemeenteraad van Almelo.

Hierna wordt digitaal gestemd over het voorstel tot toelating van de heer Kamst, waarna de voorzitter constateert dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

De VOORZITTER: Dames en heren! Om te kunnen functioneren als lid van de raad moet

de heer Kamst geïnstalleerd worden. Hij is in de raadszaal aanwezig.

Het afleggen van een ambtsbelofte of ambtseed is altijd een plechtig moment. Dat blijft zo, ook in tijden waarin er door een coronacrisis niet vergaderd kan worden zoals we dat gewend zijn en digitaal met elkaar in verbinding zijn. Toch is het een belangrijk moment voor het raadslid zelf, maar ook voor ons allemaal – dit heb ik vaker gezegd bij tussentijdse beëdigingen – voor raadsleden en wethouders, maar ook voor de burgemeester en de medewerkers van de griffie die beëdigd worden in hun functie, omdat een eed of ambtsbelofte heel bepalend is voor hoe de bevolking, de mensen in onze samenleving, mogen en willen aankijken tegen hun volksvertegenwoordigers of hun bestuurders. Eigenlijk is het afleggen van een ambtsbelofte het aangaan van een contract met de samenleving, omdat je, in dit geval als raadslid, openlijk belooft bepaalde dingen wel of niet te doen en ook belooft op een heel zuivere manier je werk te doen.

Meneer Kamst, u gaat zo dadelijk beloven dat u aan niemand iets hebt gegeven, op welke manier dan ook, om lid van de raad te worden. U gaat ook beloven dat u geen geschenken of beloftes hebt aangenomen of zult gaan aannemen om iets in deze functie te doen, dat u als het ware onkreukbaar zult zijn in de vervulling van het ambt dat u gaat bekleden. Tot slot, en dit is heel belangrijk en raakt een beetje aan de introductie die de heer Pauwels vanavond in de raad heeft gegeven, moet een raadslid getrouw zijn aan de Grondwet. Het allerbelangrijkste hoofdstuk van de Grondwet is hoofdstuk 1, waar de grondrechten in staan.

Als lid van de raad, als lid van het gemeentebestuur in het algemeen, hebben we bevoegdheden, beslissingsmogelijkheden die ingrijpen in het persoonlijke leven van de mensen die aan onze zorg zijn toevertrouwd. Het is van groot belang te onderkennen dat leden van de raad, maar ook wethouders en de burgemeester, zich daarbij beperkt weten door de Grondwet en met name de rechten van onze inwoners die in hoofdstuk 1 zijn ondergebracht. En uiteraard – dit is een algemene slotsom – moet een lid van de raad naar eer en geweten handelen. Dat kan niemand anders toetsen dan uzelf, u bent de scheidsrechter van uw eer en uw geweten. Dit betekent dat het zijn van raadslid en deelnemen aan het gemeentebestuur ook een gewetenskwestie is, iets wat je gewetensvol, consciëntieus moet volbrengen.

De heer Kamst legt hierna in handen van de voorzitter de in de Gemeentewet voorgeschreven belofte af.

De VOORZITTER: Meneer Kamst, van harte gefeliciteerd met uw benoeming. Ik wens u heel veel succes in ons midden als lid van de raad van Almelo. Ik overhandig u coronaproof een boeket bloemen om dit kracht bij te zetten.

(De voorzitter overhandigt daarop de heer Kamst een boeket bloemen.)

De VOORZITTER: Dames en heren! Het is plezierig dat de Lokaal Almelo Samen-fractie haar werkzaamheden op sterkte kan voortzetten, ondanks de ziekte van de heer Hammink en de onmogelijkheid voor hem om zijn raadslidmaatschap te vervullen.

2. Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Dames en heren! Er is tijdig een motie vreemd aan de agenda ingediend door de fracties van Democraten.Nu en PVV. Ik stel voor de agenda aangevuld met de motie vreemd vast te stellen.

De agenda wordt hierna zonder stemming vastgesteld, met inachtneming van de daarin aangebrachte wijziging.

3. Raadmeter 2020 (R 2106467).

De VOORZITTER: Dames en heren! Er zijn zeven raadsvoorstellen voor de raadmeter aangemeld. Tot vandaag 12.00 uur hebt u uw voorkeur kunnen uitspreken voor de toekenning van de raadmeter. Op de sokkel van het beeldje behorend bij de raadmeter zal de naam van de

hoofdverantwoordelijke voor het raadsvoorstel worden vermeld. De uitslag van uw stemming staat op iBabs. Het raadsvoorstel Vaststelling Omgevingsvisie Mijn Almelo Onze Omgeving heeft gewonnen met elf stemmen. Dat is een felicitatie waard aan het adres van mevrouw Oegema. Ze is digitaal aanwezig.

Mevrouw Oegema, van harte gefeliciteerd. Ik heb de prijs hier en uw naam zal erop worden vermeld, op de valreep van uw verbintenis met de gemeente Almelo. Ditty, je krijgt de raadmeter voor een ongelooflijk belangrijk document in het kader van de Omgevingswet, waarop we als gemeente al jarenlang zijn voorgesorteerd, en het op een andere manier omgaan met onze omgeving, niet alleen in fysieke zin, maar vooral ook in de sociale verbanden die daarmee te maken hebben. De raad is van mening dat je op een voortreffelijke manier invulling hebt gegeven aan het schrijven van een goed, helder, inzichtelijk raadsvoorstel. De raad heeft met het toekennen van de prijs laten zien en merken hoe veel belang hij hecht aan een goede Omgevingsvisie voor onze mooie gemeente. Je gaat de geschiedenis in als de scribent, de penvoerder van dit mooie document. Namens ons allemaal, de hele raad, van harte gefeliciteerd met deze raadmeter. Eigenlijk is het een bijna mooi, symbolisch cadeau van de gemeenteraad aan jouw adres op het moment van jouw afscheid.

Mevrouw OEGEMA: Voorzitter! Heel erg bedankt. Het is mooi dat de Omgevingsvisie unaniem door de raad is vastgesteld. Ik ben daar heel erg blij mee, vooral ook omdat we dit stuk samen met de stad hebben gemaakt en het een heel belangrijk document is voor de stad. Bedankt voor de nominatie en de prijs.

De VOORZITTER: Dank je wel, fijn dat je even tijd had om ter vergadering te verschijnen. We zullen ervoor zorgen dat je naam wordt toegevoegd en je daarvan een mooie afbeelding krijgt. Er volgen nog bloemen. Alle genomineerden krijgen bloemen en een cadeaubon.

Leden van de raad, fijn dat u allemaal op tijd was met het uitbrengen van uw stem, zodat dit belangrijke moment van verbinding tussen de gemeenteraad en de organisatie die al die stukken voor u produceert, beleefd en gevierd kan worden.

4. Vaststellen notulen 15 december 2020 (R 2106460).

Mevrouw TEN SELDAM (CDA): Voorzitter! Bij zo veel pagina's zijn er altijd een paar kleine foutjes; die heb ik u aangeleverd. Maar één fout komt een aantal keren terug. De heer Zielman heeft wellicht soms heimwee naar de CDA-fractie, dat kan ik begrijpen, maar hij is niet teruggekeerd op het oude nest. Achter de naam van de heer Zielman staat ten onrechte steeds CDA. Democraten.Nu is zijn nieuwe fractie.

De notulen worden hierna vastgesteld, met inachtneming van de daarin aangebrachte wijzigingen.

5. Vaststellen afhandelwijze ingekomen stukken.

Raadsbrieven vanuit B&W (R 216459).

De heer HÜMMELS (Leefbaar Almelo): Mijnheer de voorzitter! Bij de stukken over De Kolkschool en de Grotestraat Noord zou ik heel veel vragen willen stellen. Ik zal u dit besparen. Ik had dat deze vergadering willen doen, maar dat is niet zo handig. Ik vraag er meer aandacht voor en zal kijken of ik daarvoor een politiek beraad kan vinden. Er staan dingen in die ik belangrijker vind dan zo'n brief.

De VOORZITTER: Dat is aan u, daarvoor hebt u de gereedschapskist.

Met betrekking tot de ingekomen raadsbrieven vanuit B&W wordt hierna zonder stemming besloten overeenkomstig hetgeen daaromtrent is voorgesteld.

Ingekomen stukken aan de gemeenteraad (R 2106458).

Met betrekking tot de ingekomen stukken aan de gemeenteraad wordt zonder stemming besloten overeenkomstig hetgeen daaromtrent is voorgesteld.

(Hierna draagt burgemeester Gerritsen het voorzitterschap van de vergadering over aan mevrouw Ten Seldam.)

6. Vragenhalfuur (R 2106516).

1. Vragen van de PVA-fractie over sneeuw- en ijzelbestrijding.

De heer DE OLDE (PVA): Voorzitter! Auto's die glibberen over straat en zich vastrijden op bergen sneeuw, fietsers die wegzakken in diepe sporen, voetgangers die schuifelen uit angst om onderuit te gaan. Zulke extreme sneeuwval hebben we de afgelopen jaren niet meer meegemaakt. De Partij Vrij Almelo heeft de volgende vragen:

1. Waarom zijn in onze stad alleen doorgaande wegen schoongemaakt en is de sneeuw in veel wijken blijven liggen?
2. Overlegt de gemeente met hulpdiensten over gladheidsbestrijding?
3. Ligt er in geval van extreme sneeuwval überhaupt een sneeuw- en ijzelbestrijdingsplan klaar?
4. Wie bepaalt dat strooien nodig is?
5. Geldt de zorgplicht voor in veilige staat verkerende wegen ook voor gladde en besneeuwde wegen?
6. Zijn er voldoende beschikbare financiële middelen t.b.v. gladheidsbestrijding?

De heer VAN REES (wethouder): Mevrouw de voorzitter! Dank voor de vragen. We hebben de sneeuw achter de rug en de sneeuw verdwijnt nu erg snel.

Het beleid voor de gladheidsbestrijding is door de raad vastgesteld op 20 september 2011. Wij kennen in de bestrijding van de gladheid drie prioriteiten: de hoge, de middel en de lage prioriteit. De hoge prioriteit betreft alle gebiedsontsluitingswegen en doorgaande wegen. Ze worden preventief gestrooid, dus binnen twee uur. Deze wegen worden intensief gebruikt, zijn van belang voor de bereikbaarheid van de stad en sluiten aan op de omliggende regionale en nationale wegen. Daarnaast maken vrijliggende fietspaden en busbanen deel uit van de hoge prioriteit.

De middel prioriteiten zijn de wegen op bedrijventerreinen en buurtontsluitingswegen binnen de bebouwde kom. Bij aanhoudende gladheid worden ze binnen maximaal 48 uur gestrooid.

Lage prioriteit hebben de wijken, woonerven en parkeervoorzieningen. Ze worden bij aanhoudende gladheid opgenomen in extra strooiroutes wanneer de gladheid op wegen met prioriteiten hoog en middel afdoende is bestreden.

De gemeente overlegt met hulpdiensten over de gladheidsbestrijding. Dit overleg maakt deel uit van de prioritering van strooiroutes welke we opnemen in het gladheidsbestrijdingsplan.

In het geval van extreme sneeuwval ligt er een sneeuw- en ijzelbestrijdingsplan klaar; dit is vastgesteld door de raad.

Voor het strooien wordt afgegaan op de melding van Rijkswaterstaat en de provincie, aangevuld met eigen waarnemingen van de coördinator van Twente Milieu. Twente Milieu stemt de meldingen van alle gemeenten in haar beheergebied af.

De gemeente is beheerder van de meeste openbare wegen op haar grondgebied in de gemeente Almelo. De gemeentelijk plicht tot het onderhouden van wegen, waaronder de gladheidsbestrijding, komt voort uit artikel 16 van de Wegenwet. Voor de gladheidsbestrijding geldt een inspanningsverplichting en een garantieplicht. In de praktijk moet er sprake zijn van een adequate gladheidsbestrijding, dat wil zeggen selectief strooien waarbij een afweging wordt gemaakt tussen een minimale verkeersveiligheid, een aanvaardbare milieubelasting en financiële middelen.

De inschatting is dat met het huidige budget het gekozen strooi-beleid kan worden uitgevoerd, uitgaande van een gemiddelde winterperiode. Bij een winterseizoen waarin veel

wordt gestrooid, is de kans groot dat er een overschrijding van het budget plaatsvindt. Een overschrijding zal incidenteel worden opgelost.

De heer DE OLDE (PVA): Mevrouw de voorzitter! Dank voor de beantwoording. Veel ouderen hebben geklaagd over de slechte bestrijding van gladheid in hun omgeving. Hoe kunnen we dit in de toekomst voorkomen? Sneeuw staat namelijk niet in onze begroting.

De heer VAN REES (wethouder): Mevrouw de voorzitter! Bij veel bejaardentehuizen zijn de stoepen door de dienst sneeuwvrij gemaakt, maar we hebben een gladheidsbestrijdingsplan dat de normale wegen in de wijken niet apart sneeuwvrij maakt. We kijken naar de inwoners om in ieder geval hun eigen stoep sneeuwvrij te houden. Als er een uitbreiding nodig is van het wegenonderhoud voor de bestrijding van gladheid en sneeuw, moeten de financiële consequenties worden meegenomen. Dit beleid past binnen de termijn van de begroting. Uitbreiding gaat meer geld kosten en daarvoor is aparte besluitvorming nodig.

2. Vragen van de PvdA-fractie over e-mail wasdienst.

Mevrouw GEERDINK (PvdA): Voorzitter! Op 11 februari 2021 is op verzoek van wethouder Van Mierlo een e-mail gestuurd naar alle raadsleden met de mededeling dat het college een besluit heeft genomen om de wasdienst als algemene voorziening te realiseren. In deze e-mail staat dat de verordening en de beleidsregels hiervoor moeten worden aangepast. De wethouder laat weten dat er op 10 januari 2021 een brief naar alle cliënten is gestuurd, waarin ze worden geïnformeerd over de wasdienst en een aankondiging voor een keukentafelgesprek staat. De PvdA-fractie vraagt zich af of hier sprake is van voortvarendheid of van te hard van stapel lopen, als je kijkt naar het democratisch proces. Onze vraag luidt:

1. Het lijkt erop dat de wethouder zeker is dat de raad zal instemmen met het raadsvoorstel over de wasvoorziening. Is deze conclusie juist? Zo ja? Kan hij uitleggen waarom hij daar zo zeker van is? Zo nee? Kan hij uitleggen waarom hij cliënten een brief heeft gestuurd over een voorziening waarvan nog niet zeker is of die er komt?

De heer VAN MIERLO (wethouder): Mevrouw de voorzitter! Er zit een fout in de vraagstelling. In de inleiding c.q. toelichting op de vraag zegt mevrouw Geerdink dat ik heb laten weten dat alle cliënten op 10 januari 2021 een brief over de wasdienst hebben ontvangen. Dat is niet correct en staat ook niet in de e-mail die ik uw raad afgelopen week heb doen toekomen. Het college heeft pas op 9 februari jl. een besluit genomen om uw raad de verordening te laten wijzigen. Ik vermoed dat mevrouw Geerdink in plaats van op 10 januari op 10 februari doelt.

Dan de vragen. Als onderdeel van de Perspectiefnota 2019 heeft uw raad in juni 2019 het Maatregelenplan 2 Wmo/Jeugd vast. Met dat maatregelenplan willen we het sociaal domein toekomstbestendig maken voor alle inwoners door de huidige tekorten in het sociaal domein terug te dringen. Onderdeel van dat maatregelenplan is de herstructurering van de wasvoorziening in Almelo. Kortom, het oprichten van de wasdienst als algemene voorziening heeft daar zijn basis gekregen. Het maatregelenplan zat integraal in de perspectiefnota; ik weet het nog goed, vanaf blz. 50. De PvdA-fractie heeft daar weliswaar tegengestemd, maar de meerderheid van uw raad stemde voor. Vervolgens hebben wij uw raad op 1 september van vorig jaar via een raadsbrief over de instelling van de wasdienst en de te doorlopen aanbestedingsprocedure geïnformeerd.

Vervolgens heeft het college uw raad in de eerste week van februari dit jaar een raadsbrief gestuurd over de gunning na de aanbestedingsprocedure. Het staat het college natuurlijk vrij om daarover naar buiten te treden. We zijn daar heel transparant in en via mijn e-mail heb ik uw raad daar nog een keer extra op geattendeerd. Maar het is belangrijk dat uw raad weet dat er geen separaat raadsvoorstel over het instellen van de wasdienst komt. Er wordt enkel een raadsvoorstel voorgesteld om een aantal artikelen in Wmo-verordening aan te passen en het bedrag voor de bijdrage in de kosten voor een algemene voorziening vast te stellen. Daar mag mevrouw Geerdink politiek gezien zeker wat van vinden, maar ik kan u verzekeren dat het college keurig binnen de lijntjes van de Wmo kleurt, om precies te zijn: artikel 2.1.4. Daarin staat samengevat dat bij verordening kan worden bepaald dat een cliënt

een bijdrage in de kosten voor het gebruik van een algemene voorziening is verschuldigd. De hoogte van die bijdrage en de korting moeten in de verordening worden vastgelegd.

Het lijkt erop, stelt mevrouw Geerdink, dat de wethouder zeker van zijn zaak is dat de raad ermee instemt. Dat ben ik pas nadat het besluit is genomen. Maar voor de instelling van de wasdienst als algemene voorziening heeft het college door de besluitvorming van de raad bij de Perspectiefnota 2019 en ook bij het debat over de Perspectiefnota 2020 voldoende politiek draagvlak bespeurd. Waarom hebben wij dan een brief over de algemene voorziening naar de cliënten gestuurd? Dat is omdat wij het belangrijk vinden dat zij als eersten op de hoogte worden gesteld dat er mogelijk voor hen wat gaat veranderen. Want of en wat er gaat veranderen, zal moeten blijken tijdens het keukentafelgesprek. Dat moet per individueel geval worden bekeken. Dat keukentafelgesprek komt er pas nadat uw raad, hopelijk komende maand, de verordening op de genoemde onderdelen heeft gewijzigd. Dat voorbehoud staat in de brief aan de cliënten genoemd.

Mevrouw GEERDINK (PvdA): Voorzitter! Dat foutje klopt, januari moet februari zijn.

De wethouder heeft heel veel woorden nodig om een simpele vraag te beantwoorden. Hij zegt dat de raad daarmee heeft ingestemd. Maar ik heb nog niet echt een antwoord gehad op de vraag die ik heb gesteld. Want hij stuurt een brief, maar weet nog niet zeker of dat wat erin staat, er echt komt. Daar kan hij niet op varen richting de cliënten zonder eerst een voorstel langs de raad te sturen. Hij heeft heel veel onrust veroorzaakt. Ik begrijp niet waarom hij die weg kiest. Ik wil graag weten waarom dit zo is.

De heer VAN MIERLO (wethouder): Voorzitter! Er moet voor dit traject een aanbestedingsprocedure worden doorlopen. Dat hebben we gedaan en daarover hebben wij keurig netjes per raadsbrief gecommuniceerd. Het is vervolgens zaak dat cliënten worden geïnformeerd. Dat zijn ze vorig jaar al bij de start van de aanbestedingsprocedure. Na de gunning hebben wij dat wederom gedaan. Daarin staat keurig netjes een voorbehoud. De meerderheid van de raad heeft ingestemd met het instellen van een wasdienst in de P-nota 2019. Daarmee is voor ons de basis gelegd om dit te organiseren. Dit betekent alleen dat wij de beleidsregels moeten aanpassen. Dat heeft het college twee weken geleden gedaan. De verordening tot wijziging op de verordening op de Wmo 2015 moet nog worden aangepast; dat is correct. Onze inschatting is dat dit politiek gezien een haalbare kaart is.

De VOORZITTER: Dit zal blijken. Dit punt staat geagendeerd voor de raad van 16 maart a.s. Dan krijgt dit ongetwijfeld een vervolg.

3. Vragen van de CDA-fractie over proef bodycams voor boa's.

De heer VAN MARLE (CDA): Voorzitter! Dinsdag 2 februari jl. maakte RTV Oost bekend dat de gemeente Zwolle overweegt om bijzondere opsporingsambtenaren, de zogenaamde boa's, uit te rusten met bodycams. De gemeente Leiden is in oktober 2020 met bodycams voor boa's gestart, na een succesvol verlopen pilot in 2019. De boa's zijn enthousiast over de kleine camera's, omdat ze de-escalerend kunnen werken. Opgenomen beelden worden alleen gebruikt als iemand zich heeft misdragen tegen een boa, of als er een klacht tegen een boa wordt ingediend. De videobeelden kunnen zo mogelijk ook gebruikt worden in een strafzaak. Zo zijn er nog meer gemeenten, Nieuwegein, Hof van Twente en Den Helder die een proef doen of gaan starten met het uitrusten van boa's met een bodycam. Doel van de bodycam is het werk van de boa's veiliger te maken en hun gevoel van veiligheid te vergroten en het de-escalerende en preventieve effect.

De CDA-fractie heeft de volgende vragen:

1. Ziet het college een meerwaarde in het houden van een proef met het uitrusten van de boa's met een bodycam zowel voor de veiligheid van de boa's als vanuit de-escalatie, het preventieve effect en de bewijslast bij een strafzaak?
2. Wat is in grote lijnen nodig aan beleid en materiaal om een proef te houden en bij gebleken succes, voor invoering zorg te dragen?
3. De gemeente Hof van Twente betaalt de camera's voor een groot deel uit het potje dienstkleding voor boa's. Is dit ook een optie voor Almelo?

De heer GERRITSEN (burgemeester): Voorzitter! Om met de deur in huis te vallen, ja, het college ziet wel degelijk meerwaarde in een proef. Wij zijn momenteel bezig met een inventarisatie naar de mogelijkheden daartoe. Er wordt bijvoorbeeld gedacht aan het starten met twee à drie boa's die voor een tijdsduur van drie tot zes maanden met een bodycam kunnen worden uitgerust, waarna we het inzetten van dat middel kunnen evalueren. Wij hopen voor de zomer, voor medio 2021, te kunnen starten met zo'n proef.

Wat betreft de tweede vraag - wat er nodig is aan beleid en materieel? - moeten we ons niet vergissen. Het is niet zo dat we een bodycam even op de jas van de boa kunnen hangen, die daarmee de straat op kan. In de eerste plaats is er natuurlijk goed materiaal nodig, de bodycam zelf, maar ook cloudruimte om beeldmateriaal op afstand te kunnen opslaan, software en training voor de boa's om met een bodycam te kunnen werken. Maar het is meer dan dat. Ook het juridische kader voor het gebruik van een bodycam moet worden vastgelegd. Niet alleen moet worden voldaan aan de Gemeentewet en de Ambtenarenwet, er moet ook worden voldaan aan de eisen die de AVG, de privacybescherming in Nederland, ons voorschrijft.

In de APV worden de boa's aangewezen als toezichthouder op de naleving van de APV. Dat is allemaal keurig op orde. Artikel 125 van de Ambtenarenwet geeft aan dat van de gemeente Almelo als goed werkgever mag worden verwacht dat wij onze medewerkers goed en veilig uitrusten om te kunnen functioneren. Dat betekent dat we goed materiaal ter beschikking moeten stellen dat nuttig is voor hun taakuitoefening. En voor het beschermen van de belangen van onze inwoners of onze bezoekers die gefilmd worden door boa's bij hun taakuitoefening met zo'n bodycam is het van belang dat bepaald wordt wanneer er wordt opgenomen, hoe de camerabeelden bewaard worden en hoe lang, wie de camerabeelden mag uitlezen en onder welke voorwaarden. En het is van belang om een uitwerkingsbesluit te nemen als we na zo'n proef tot definitieve invoering willen overgaan. Er zitten dus nogal wat haken en ogen aan. Die zijn niet onoverkomelijk, maar die zijn er ter waarborging van met name de privacy van de bewoners en bezoekers van onze stad die bekeken worden door zo'n bodycam.

Dat neemt niet weg dat het college het standpunt dat in de vraag van de heer Van Marle van de CDA-fractie besloten ligt graag onderschrijft, dat deze bodycams zeer nuttig werk kunnen gaan doen voor de veiligheid in onze stad.

De heer Van Marle verwijst naar de gemeente Hof van Twente om de financiering uit het potje voor de dienstkleding van boa's te doen. De financiering kan op verschillende manieren, zowel uit het vastgestelde budget van vergunning, toezicht en handhaving, als uit de algemene middelen. De meeste gemeenten die bodycams inkopen bij een bedrijf, maken ook kosten voor de hosting van een cloud, maar ook de dockingstations en de jaarlijks terugkerende software-updates moeten niet vergeten worden. Als wij aan de raad zouden willen voorstellen om definitief over te gaan tot het uitrusten van onze boa's met bodycams, zullen we te gelegener tijd met juiste financieringsvoorstellen komen. Daar durf ik op dit moment niet op vooruit te lopen.

De heer VAN MARLE (CDA): Voorzitter! Dank voor de beantwoording. Ik ben blij te vernemen dat er rond de zomer een proef zal worden gestart. Ik ben benieuwd, een beetje voorbarig, naar de evaluatie. Vele gemeenten zijn ons voorgegaan. De burgemeester somt een reeks problemen op, voorwaarden waaraan we moeten voldoen. Ik heb begrepen dat de buurgemeente Hengelo ook overgaat tot het uitreiken van bodycams. Wellicht kunnen we daarvan heel veel leren of aanzien hoe dit op de beste manier kan.

De heer GERRITSEN (burgemeester): Er zit een klein beetje een vraag in het betoog van de heer Van Marle. Het exposé dat ik gaf over wat er nodig is om tot bodycams te kunnen overgaan, is absoluut niet gesteld met de achtergrond dat we daar een beetje tegen opzien, maar wel om te benadrukken dat we zorgvuldig en rechtsstatelijk te werk zullen gaan en uiteraard te gelegener tijd de gemeenteraad daar graag bij betrekken, niet alleen voor de financiering, maar ook om kennis te nemen van de evaluatie.

4. Vragen van de GroenLinks-fractie over ATIB.

De heer EKIZKUYU (GroenLinks): Voorzitter! Het proces rond de inspanningsplicht van ATIB wekt de schijn dat het proces op een onredelijke manier is verlopen. ATIB is namelijk van mening dat er geen geschikte huisvesting door het college is aangeboden, volgens het college is dat wel gedaan. De GroenLinks-fractie heeft daarover de volgende vragen:

1. Wanneer de sleutels van de Kolkschool zijn ingeleverd, waar moet/kan ATIB zijn activiteiten voortzetten volgens het college wat betreft het tegengaan van eenzaamheid en beantwoorden van hulpvragen?
2. Feit is dat een groep met specifieke hulpvragen op straat wordt gezet. De inspanningsplicht is geleverd, maar de hulpvragen blijven bestaan en in dat perspectief vragen we: hoe gaan we volgens het college voor deze groep mensen zorgen?
3. Is het college bereid om nog een laatste serieuze poging te doen om samen met ATIB een passend onderkomen te zoeken? Graag nadere toelichting.

De heer LANGIUS (wethouder): Voorzitter! Op vraag 1 is het antwoord dat ATIB naar het oordeel van het college haar activiteiten gericht op het tegengaan van eenzaamheid en/of het beantwoorden van hulpvragen kan voortzetten door gebruik te maken van het ruime aanbod van ruimten in wijkcentra en/of verenigingsgebouwen.

Het antwoord op vraag 2 is dat het beantwoorden van hulpvragen een gezamenlijke inspanning is van het sociale netwerk van direct betrokkenen, vrijwilligers in en om de Turkse gemeenschap, en de gemeentelijke sociale en maatschappelijke instellingen, waaronder Zorg, maar ook sociale wijkteams. Dat is zoals het altijd is geweest en zo kan het ook wat betreft het college doorgaan.

Het antwoord op vraag 3 is ja, maar de kans van slagen wordt wel bepaald door ATIB en de wijze waarop het bestuur een realistische kijk heeft op de eigen situatie, en wensen en verlangens daarop weet af te stemmen. Dat is te meer belangrijk, omdat het bestuur zal moeten besluiten op korte termijn, en hopelijk voor hen niet voor te lange duur, ruimte te huren om die activiteiten voortgang te laten hebben, om vervolgens op de langere termijn uiteindelijk volgens het wensbeeld van ATIB op basis van een begroting c.q. exploitatie de mogelijkheid te bezien of het verwerven van een pand tot de mogelijkheden behoort.

De heer EKIZKUYU (GroenLinks): Voorzitter! Ik ben blij met het antwoord op de laatste vraag dat het college openstaat voor samenwerking en het gesprek. Bij de antwoorden op de eerste twee vragen heb ik het gevoel dat voorbij wordt gegaan aan het belang dat lotgenoten en gelijkgestemden hebben bij het met elkaar tijd kunnen doorbrengen en tegelijkertijd geholpen kunnen worden in een begrijpelijke taal om hun weg te kunnen vinden in de samenleving. Er zijn reacties geweest van het college die wat ongeïnteresseerd overkwamen. Denkt de wethouder dat de problemen van deze groep groter worden als de houding van het college bij het vinden van een alternatief onderkomen niet verandert? Deze vraag kwam bij me op bij de antwoorden op de eerste twee vragen, maar het laatste antwoord stemt me positief. Ik weet niet of hierin een specifieke vraag besloten zit. Ik laat het aan de wethouder om hierop te reageren.

De VOORZITTER: Vervolg vragen moeten vragen zijn en geen samenvattingen of standpunten.

De heer LANGIUS (wethouder): Voorzitter! Er wordt naar het oordeel van het college ten onrechte een soort tegenstelling gecreëerd in het frame dat de zorg en wijze waarop de groep bijeen wil komen afhankelijk is van het hebben van een eigen gebouw. Volgens mij moeten we tegen elkaar durven zeggen: ja, met alle veranderingen die er binnenkort gaan plaatsvinden, kan ATIB wegen vinden om wat zij wil te organiseren, namelijk om die zorg en samenkomsten te bieden. Ik zei al dat daarvoor een korte termijn geldt waarop ze hun activiteiten kunnen voortzetten en tegemoetkomen aan wat binnen de groep wordt uitgesproken over die zorg en hoe ze deze mensen nog kunnen bereiken. Naar het oordeel van het college kan dit ook in een andere setting. Dus die tegenstelling moet van tafel, omdat ook in een wijkgebouw, in een ruimte die daarvoor wordt gehuurd, bijvoorbeeld in de Goossenmaat, of in het pandje van de Turkse jongeren, dat type ontmoetingen heel goed mogelijk is en dus het werken aan de

belangen van deze betrokkenen. Voor de langere termijn zal er aan plannen moeten worden gewerkt en zal ATIB een realistische kijk moeten hebben op haar feitelijke situatie en een toekomstbeeld moeten neerleggen waarin ze in staat is om dat te doen wat ze graag wil doen. Dat is niet zozeer afhankelijk van de gemeente en heeft in zichzelf niets te maken met de oorspronkelijke doelstelling dat men elkaar wil ontmoeten en steunen.

7. Gelegenheid tot zienswijze op mede oprichten stichting Twente Board (R 2106474).

De heer TEEUW (ChristenUnie): Voorzitter! Wij kunnen als fractie instemmen met dit raadsvoorstel, maar er moet ons wel iets van het hart. Ongeveer anderhalf jaar geleden stond in een artikel in Tubantia dat er in Twente ongeveer 109 overleggen zijn en dat het allemaal efficiënter en doelmatiger moet. Mede om die reden heeft onze burgemeester zich sterk gemaakt voor Twente Board en het overleg van de drie O's - Overheid, Onderwijs en Ondernemers. Er ligt nu een voorstel voor Twente Board. Daarin zitten vier vertegenwoordigers van gemeenten, waaronder een kwaliteitszetel voor Enschede. We kunnen ons afvragen of dit nog van deze tijd is, maar dit terzijde. Enschede heeft een kwart van de inwoners van Twente, dus dat is te verdedigen.

Onder Twente Board zit een uitvoerend orgaan met een directeur. Omdat die vier wethouders veertien gemeenten vertegenwoordigen, is er een overleg in het leven geroepen voor die veertien gemeenten, de sociaaleconomische structuur board. Die vertegenwoordigers hebben geen last, maar wel ruggenspraak. Onder die veertien wethouders zit een uitvoerend directeur. Vervolgens hebben we de raadsleden in Twenteraad, die ook bij Regio Twente willen horen. Regio Twente zelf wordt omgevormd tot een GR voor Zorg. Rond de recreatieve voorzieningen moet nog iets in het leven worden geroepen en zo gaan we maar door.

Mijn ouders hadden vroeger een spreekwoord. Zij zeiden: als er één wesp doodgeslagen wordt, komen er drie op haar begrafenis. Dit gevoel krijg ik hier ook een beetje. Wij moeten ervoor waken dat we in een dergelijke situatie terechtkomen. Ik hoor graag de zienswijze van het college hierop.

Mevrouw VAN SAANE (D66): Voorzitter! Voor ons ligt een raadsvoorstel en dat heet: gelegenheid tot het indienen van een zienswijze op het mee oprichten van Stichting Twente Board. Dit alles is onderdeel van de transitie van Regio Twente.

Ik benadruk bij dit onderwerp graag dat we in Twente ook 348 raadsleden hebben. Er is een verzameling van raadsleden, Twenteraad. Jaren geleden was er ook een GR Regio Twente en zaten in het bestuur wethouders en raadsleden. In de tijd van de commissie-Robben werd dit anders. Er kwam een nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen en sindsdien bepalen collegeregelingen Regio Twente. De raadsleden in Twente worden in dit geval gezien als een samenwerkingsverband met de naam Twenteraad.

Aan het begin van deze raadsperiode heeft deze raad mij benoemd als vertegenwoordiger voor het presidium van deze Twenteraad. Als ik niet kan, is de heer De Vries mijn plaatsvervanger. Samen met de griffier gaan we naar de vergaderingen van het presidium. Dit organiseert op jaarbasis vier grote bijeenkomsten, zoals over de GGD, over zienswijze die kunnen worden ingediend en in Almelo is het bij een grote nieuwjaarsbijeenkomst al eens gegaan over de Twentse lobby. Dat zijn nogal onderwerpen. En het is heel belangrijk dat volksvertegenwoordigers, ongeacht politieke kleur of wat ze er ook van vinden, goed geïnformeerd raken op die bijeenkomsten. Daar wordt echt keihard door iedereen aan gewerkt.

Ik noem graag ook een ander voorbeeld, waaruit iets anders naar voren komt. Dat speelt op dit moment. Regio Twente zorgt voor een regionale energiestrategie met zestien partners: veertien gemeenten, het waterschap en de provincie. Ook hier is een onderdeel van Twenteraad, een gelegenheidsalliantie, aan het werk om volksvertegenwoordigers te informeren, bij de les te houden, maar ook een positie te geven in bijvoorbeeld het besluitvormingsproces, wat niet aan de orde was. We hebben ongevraagd advies uitgebracht. Daarom is het besluitvormingsproces anders geworden en mogen wij daar allemaal in april iets van vinden. Zonder Twenteraad was dit niet gebeurd. Met andere woorden, Twenteraad is voor ons allemaal zoals we hier zitten belangrijk voor het democratische proces.

In de transitie van de Regio is er namens Twenteraad gevraagd hem een nieuwe plek te

geven, waar dan ook, een dak boven het hoofd. Twenteraad heeft een zakje geld en daar moet op gepast worden en Twenteraad heeft ondersteuning. Dat is het ongeveer. Inmiddels zijn we zo ver dat er nu een Stichting Twente Board wordt opgericht. In april worden alle volksvertegenwoordigers in Twente gevraagd om toestemming te geven voor de oprichting van een GR Gezondheid. En ondertussen is duidelijk gebleken dat de volksvertegenwoordigers in Twente geen plek krijgen. Met andere woorden: wij zijn te vondeling gelegd.

Er is een werkgroep in het leven geroepen binnen die transitie, de Werkgroep betrokkenheid raden. Daar zitten burgemeesters en wethouders in. Met deze werkgroep is een gesprek aangegaan door het presidium van Twenteraad. We hebben een kaderlijst mogen indienen. Dat doen volksvertegenwoordigers: kaders aangeven. En we hebben in dat gesprek mooie toezeggingen gekregen. In de toelichting bij een motie die ik zal indienen is deze kaderlijst toegevoegd. U kunt die allemaal lezen. We hebben van deze werkgroep verder geen officiële berichten gehad, maar via een achterdeur is bij het presidium duidelijk geworden, en inmiddels bij u allemaal, dat er voor ons geen plek wordt gevonden in de Regio. Dat is bijzonder, en dat ook nog via de achterdeur.

Het kan niet zo zijn dat we eerst jaren geleden met onze wethouders samen in het bestuur van Regio Twente konden meepraten en nu nergens meer zijn als volksvertegenwoordiger: 348 stuks. Er is geen plek en ik snap dat niet. We hebben voorgesteld ons als kennispunt in de GR. Gezondheid zit er ook in. We willen alleen maar ondersteuning en ergens een zakje geld kunnen stallen. Het is allemaal lastig, lastig en moeilijk, moeilijk. Ik dien daarom een motie in. Er staat D66 boven, maar zo politiek gekleurd is ze niet, want in het presidium van Twenteraad zijn we van alle politieke kleuren, van SGP tot CDA tot D66 noem het allemaal maar op. Het hele presidium is deze dagen met fronsende wenkbrauwen met elkaar in contact.

De motie luidt als volgt.

"Motie 2.

Twenteraad onder dak in de Regio.

De raad van de gemeente Almelo bijeen op 16 februari 2021

constaterende dat

de Twenteraad in de transitie van de Regio Twente nog geen formele plek heeft gekregen voor wat betreft huisvesting en ondersteuning,

overwegende dat

de betrokkenheid van de 348 raadsleden in Twente bij onderwerpen die van belang zijn voor Twente essentieel is,

verzoekt het college van B&W om

huisvesting, ondersteuning en toekomst van de Twenteraad formeel vast te leggen bij óf de Stichting Twente Board óf bij de oprichting van de Gezondheids GR.

Toelichting:

Bijlage 1: Kaders van de Twenteraad aan de Werkgroep betrokkenheid raden inzake de transitie van de Regio Twente en het onderbrengen van de Twenteraad d.d. 20 januari 2021

Bijlage 2: Verduidelijking standpunt Twenteraad t.a.v. Huisvesting, ondersteuning en toekomst Twenteraad in het licht van de regiotransitie d.d. 15 februari 2021."

De motie is ondertekend door de fracties van D66 en Leefbaar Almelo.

Die verduidelijking gaat erover dat wij via de achterdeur te horen hebben gekregen dat de griffier ze dan maar inrichten ...

De VOORZITTER: Mevrouw Van Saane, ik snap dat u die motie indient, maar volgens mij is het onderwerp van vanavond het al dan niet indienen van een zienswijze over de Stichting Twente Board. Het is de vraag of dit een motie vreemd is, want u zoekt een haakje. Ik zie u nee schudden: die keuze laat ik aan u. Ik vraag u bij het onderwerp te blijven. Het is uw keuze om dit agendapunt als haakje te gebruiken, maar om het probleem over de dakloosheid van Twenteraad zo breedvoerig te behandelen is een beetje buiten de orde van de agenda. Dus of naar een afronding of terug naar het onderwerp de oprichting van de Stichting Twente Board.

Mevrouw VAN SAANE (D66): Voorzitter! Ik ben klaar, dank u wel.

De VOORZITTER: Daarmee is de motie ingediend.

De heer ZIELMAN (Democraten.nu): Voorzitter! Wij hadden vorige week tijdens het politiek beraad over dit onderwerp nogal wat scherpe op- en aanmerkingen. Daarover heeft onze burgemeester, de portefeuillehouder, een goede uitleg kunnen geven. We zijn dan ook zeer content met de samenwerking van de drie O's. In die zin hebben wij meer vertrouwen in dit soort overleggen dan in andere. De heer Teeuw refereerde er al aan dat we zeer veel overlegorganen hebben. Ik hoop dan ook dat Almelo het aantal organen sterk kan verminderen met het toetreden tot Twente Board.

Rest ons nog twee punten. Op het eerste komt de heer Stöteler terug bij het indienen van een amendement dat we samen met de PVV-fractie zullen indienen. We hebben enigszins angst voor uitdijende ambtelijke structuren binnen dit soort gremia. We moeten daar een beetje paal en perk aan stellen, want we zitten hier niet om vooral banen voor anderen te creëren, maar om een goed overlegorgaan te maken, in dit geval Twente Board.

Ik maak graag van deze gelegenheid gebruik om te zeggen dat we de motie die door de D66-fractie is ingediend niet steunen. Ik heb mij zitten verbijten. Het is in dit soort vergaderingen lastig interrumpen, maar ik vind haar geen pas geven met het onderwerp van dit agendapunt. Het was een betoog voor Twenteraad en geheel niet op zijn plaats bij dit onderwerp.

Mevrouw POL (Forum voor Rechts): Voorzitter! De grote moeite die ik met dit raadsvoorstel heb, is heel simpel. Er is feitelijk geen rol voor de raad. Dat staat er letterlijk. Over de positie van de raden staat er: "Er is in de nieuwe situatie geen gemeenschappelijke regeling meer die de rol voor de raden omschrijft in de samenwerking. Maar laten we vooropstellen dat de rol van de raden in principe is geborgd in de Gemeentewet, waarin verantwoordingsrelaties tussen college en raad zijn vastgelegd." Kortom, in dit hele voorstel wordt de raad volledig buiten spel gezet, net zoals in een ander voorstel.

Ik kan kort zijn. Ik ga dit voorstel niet steunen. Forum voor Rechts en ik als raadslid zijn er een beetje klaar mee dat er continu nieuwe voorstellen komen waarin alle bevoegdheden naar het college gaan. Als dit zo doorgaat, zal ik om deze reden tegen al die voorstellen stemmen.

De heer HÜMMELS (Leefbaar Almelo): Voorzitter! Op het gevaar af dat de mensen boos, verdrietig of teleurgesteld worden, het volgende. Ik vind dit een nare ontwikkeling. Ik heb daar al vaker blijk van gegeven. In het verhaal van mevrouw Van Saane komt dit ook tot uiting. Geleidelijk aan wordt de regionale samenwerking een hobby van burgemeesters en wethouders waarop raden nog nauwelijks invloed hebben: alleen maar achteraf. Dan wordt het ook nog ingewikkeld dat daar waar raden samengesteld zijn met zo'n hechte coalitie die niet eens af durft te wijken, de helft van de raad voor een niet-regiowaardig raadslid zit. Het lijkt wel of ze zich nergens mee te bemoeien hebben. Ik ben er ooit fanatiek bij betrokken geweest en toen heb ik al gewaarschuwd voor deze ontwikkelingen. Iedereen dacht dat ik gek was. Dat mag men nog steeds denken, wie weet ben ik dat ook. Maar mocht dat het geval zijn, dan weet ik zeker dat er mensen zitten die een ernstiger afwijking hebben dan ik.

Ik hoop dat we tot inzicht komen in wat we hier aan het doen zijn. Ik heb ooit gezegd dat we straks tien gemeenschappelijke regelingen hebben op allerlei onderwerpen, de raden nauwelijks nog invloed hebben en door de regelingen het bos niet meer zien, en de wethouders en burgemeesters mooi vrij spel hebben. Dat lijkt me niet de bedoeling. Ik zal dus zeker niet voor dit voorstel stemmen, ondanks het feit dat het mooi lijkt te zijn om samenwerking te zoeken tussen de drie O's, maar als we dan de R vergeten – ik wil niet OR zeggen, want die vergeten we ook regelmatig – de R van raad, gaan we de verkeerde kant op. Sterkte met die verkeerde kant, maar mij vind je niet op die weg.

De heer DE VRIES (PvdA): Voorzitter! Als ik de voorgangers hoor, neemt de twijfel die we hebben bij dit besluit niet af. Maar toch, laat ik beginnen met het goede nieuws voor het college en voor Twente Board, we stellen ons wel op het standpunt dat we dit voorstel maar moeten omarmen, omdat Twente Board er toch komt, met of zonder PvdA. Op dit moment wordt op de

site al een directeur geworven voor de uitvoeringsorganisatie. Wat dat betreft, ligt het voorstel al op ramkoers, maar op zich is dat positief; we moeten ook vooruitdenken. We willen best geloven dat Twente Board aan de kant van het kapitaal de boost geeft die de komende jaren nodig is, gezien de informatie van Twente Board op de site en de informatie die we hebben gekregen. We bedoelen daarmee ook het kapitaal van werknemers en toekomstige werknemers die nu nog langs de kant staan of in opleiding zijn. Ik hoop dat die belofte uitkomt.

Ik lees in het strategieplan dat oude banen sneller verdwijnen en de vraag naar geschikt personeel in andere sectoren groeit. Ik lees: "Twente Board stimuleert een leven lang ontwikkelen in de post-corona-economie." Een andere belofte spreekt over het versterken van de kansengelijkheid en bevordering van de inclusieve arbeidsmarkt. En er staat ook een soort bladibla over het voorkomen van jeugdwerkloosheid en aandacht voor de arbeidsmigrant. Dat klinkt ons vanuit het sociaaldemocratische gedachtegoed als muziek in de oren. Maar wij hebben bij het omarmen zoiets als: belofte maakt schuld. Wij hopen dat het voorspelde succes bewaarheid wordt. Ik heb vandaag een uur zitten serveren op de nieuwsberichten van Regio Twente uit 2012. Die zijn weliswaar niet zo gelikt als Twente Board nu, maar mij bekreep het gevoel van een belofte die toen ook werd gedaan van een succesformule die niet kan mislukken. We weten inmiddels waar we staan met Regio Twente.

We hebben het eerder over de zeggenschap gehad: het verder op afstand zetten, het moeilijk beïnvloeden en de positie van de raden. De burgemeester kan de twijfel bij ons niet wegnemen in het hele construct dat voorligt. Maar goed, we blijven positief. We willen Twente Board omarmen.

Ik heb nog een aantal vragen die de vorige keer niet beantwoord zijn door de burgemeester. Hij had nog wat ruggenspraak nodig. Die gingen over hoe en wanneer BOK SES Twente, stichting Twente Board en TBD hun bevoegdheid gebruiken om een nieuwe rechtspersoon in het leven te roepen of werkmaatschappij, om kredieten aan te gaan enzovoorts en hoe het zit met de statutenwijziging van deze organen. Is er sprake van informatierecht of -plicht naar de raad? Volgens mij zouden we hierop nog antwoord krijgen.

Ook andere partijen hebben gevraagd om de beschikbare zienswijzen van andere raden. Ik heb dat misschien gemist, maar wellicht kan de burgemeester er iets over zeggen.

Nog een laatste punt. We hebben gesproken over het ratjetoe, de heer Teeuw heeft hierover gesproken en wij vorige week ook. Mevrouw Ten Seldam noemde dat het rooster van aan- en aftreden. Het lijkt er niet heel erg overzichtelijker op te worden en we zijn er nog niet, want er komen in die splitsing nog nieuwe organen terug. Het moet nog blijken of dit een risico vormt voor de slagkracht.

De heer VAN MARLE (CDA): Voorzitter! Ondernemers, onderwijs en openbaar bestuur hebben elkaar gevonden in het belang van Twente. Een goede zaak volgens de CDA-fractie. Door de oprichting van Stichting Twente Board wordt aangetoond dat de GR Regio Twente echt kan worden afgeslankt. Wat de CDA-fractie betreft, kan deze worden teruggebracht tot de uitvoering van slechts de verplichte taken. Bij Twente Board dient ervoor gewaakt te worden dat deze stichting niet als een ranke en efficiënte organisatie start en naarmate de tijd voortschrijdt, steeds verder uitdijt en inefficiënt wordt. Wij zien graag tegen minimale kosten maximale resultaten van de stichting.

De heer STÖTELER (PVV): Voorzitter! Politiek is afwegen en keuzes maken. Die keuzes zijn niet alleen maar rekenkundig. Het is geen optel- en aftreksom van argumenten voor en tegen. Het zijn afwegingen waarbij de politieke achtergrond de zwaarte van het argument bepaalt. Bijvoorbeeld: een sterke regio is goed voor Almelo. Dat is een perspectief. Of, een sterk Almelo is goed voor de regio. De PVV-fractie laat dat laatste zwaarder wegen; dat is ons uitgangspunt. Een betere positie en sterker gestel van onze gemeente en haar inwoners is waar wij hier voor zitten. Het is tegen die achtergrond dat wij naar de plannen van Twente Board kijken.

Dit gezegd hebbende, onze ervaringen met regionale samenwerkingen waren en zijn niet altijd even positief. Ze blijken in een heel aantal gevallen megalomane bestuursorganen te zijn met ambtelijke organisaties die wel haast ongecontroleerd bleven en blijven groeien. Er wordt telkens geprobeerd nieuwe gemeentelijke vingers naar zulke regionale olifanten toe te trekken en dat is in het verleden net iets te vaak gelukt.

Is dan elke regionale samenwerking verkeerd? Nee, regionale samenwerkingen kunnen

zeker bijdragen aan een betere positie van alle deelnemende gemeenten en hun inwoners, dus ook van Almelo en de Almeloër. Maar tussen wanneer iets nog een efficiënter en voordeliger samenwerking is en wanneer het dat niet meer is, zit op heel veel vlakken, op heel veel terreinen, een heel dunne scheidslijn. De PVV-fractie ziet het als haar taak en grote opgave om erop toe te zien dat samenwerkingen zoals de nu voorliggende Twente Board efficiënt zijn en efficiënt blijven. Wij hebben de indruk dat het college die zienswijze deelt.

Welnu, in Twente Board komen naast de overheid ook ondernemers en het onderwijs. Ze zijn daarmee goed vertegenwoordigd en dat werkt positief en vertrouwenwekkend. De relatief snelle roulatie van gezichten die aan de boardtafel zitten is eveneens positief, maar daarin zit de valkuil van wat de baantjescarousel heet. Ik roep op erop toe te zien dat in Twente Board nieuwe gezichten komen, en dat er frisse winden gaan waaien en er niet alleen maar voorgedragen vriendjes van vriendjes omdat het vriendjes zijn, inkomen.

Het derde punt dat de PVV-fractie als positief beoordeelt, is dat budgetten alleen bij unanimiteit kunnen worden uitgebreid. Met veertien colleges en veertien gemeenteraden maakt dat de kans op een uitdijend budget bijzonder klein.

Tot slot over de zienswijze. In de statuten en voorliggende documenten wordt, voor zover wij hebben kunnen nagaan, nergens gesproken over de kosten of omvang van de uitvoeringsorganisatie die Stichting Twente Board nodig zal hebben. Wij worden daar wat zenuwachtig van, de heer Zielman zei dit net ook. Want die uitvoeringsorganisatie komt in een besloten vennootschap onder Stichting Twente Board, waarvan die stichting enig aandeelhouder gaat worden. Controle op en zeggenschap over die uitvoeringsorganisatie of over de hap die die uitvoeringsorganisatie gaat nemen uit de budgetten hebben wij niet. We hebben er niets over te zeggen. Dat kan in theorie ook nu weer, op termijn een logge ambtelijke organisatie worden, die de belangen van de deelnemende gemeenten en haar inwoners uit het oog verliest. Daarom dient de PVV-fractie samen met de fractie van Democraten.Nu een zienswijze in. Daarvoor hebben wij het volgende amendement opgesteld.

"Amendement 1.

Bescheiden doch doeltreffende uitvoeringsorganisatie Twente Board.

De raad van de gemeente Almelo, in vergadering bijeen d.d. 16 februari 2021
besluit,
het dictum

1. geen zienswijze in te dienen op het mede oprichten van de stichting Twente Board te wijzigen in

1. de volgende zienswijze in te dienen

De uitvoeringsorganisatie van Stichting Twente Board dient op het gebied van kosten en omvang de grenzen van noodzakelijkheid en proportionaliteit, teneinde te voldoen aan duidelijk te stellen doelen, niet te overschrijden,
en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:

De raad van de gemeente Almelo wil een doeltreffende regionale samenwerking. Hij wil geen nieuwe bestuurslaag met een immer groeiende ambtelijke organisatie. De doelen waar Twente Board zich voor inzet worden duidelijk gesteld en de uitvoeringsorganisatie dient doeltreffend en binnen proporties te zijn en te blijven."

Het amendement is ondertekend door de fracties van PVV, Democraten.Nu en Leefbaar Almelo.

Dit betekent dat die hele organisatie doelmatig dient te zijn en niet over de top groot en duur moet worden.

Tot slot, we zijn niet voor de motie die mevrouw Van Saane heeft ingediend. Ze zegt dat zij als volksvertegenwoordiger dakloos is geworden. Maar ze is niet dakloos, want ze zit hier onder het dak van de gemeenteraad waarin ze gekozen is. In Twenteraad is ze in de ogen van mijn fractie geen volksvertegenwoordiger, maar vertegenwoordiger van de gemeenteraad, dus daarmee geen directe volksvertegenwoordiger. Het college van Twenteraad behoeft geen officiële plek, want deze voert geen volksvertegenwoordigende taak uit, er zijn immers geen verkiezingen voor, zoals voor de gemeenteraad iedere vier jaar.

De heer GERRITSEN (burgemeester): Voorzitter! Ik zal proberen te reageren aan de hand van de volgorde van de leden die het woord hebben gevoerd, te beginnen met de heer Teeuw.

Hij benadert het voorstel zeer positief, want zijn fractie gelooft echt wel dat Twente Board bijdraagt aan het afslanken van die 109 overleggen, zoals hij heeft genoemd. Dat is ook zo. Ik kom er straks nog even op terug dat dit geen garantie is en geen gelopen race. Het college gelooft heel stellig in het fenomeen van de samenwerking van de drie O's die we in Twente Board gestalte geven. We geloven daar mede in, omdat er een regiodeal onder ligt die structuur en vormgeving biedt, doordat er heel veel rijks- en provinciegeld besteed wordt binnen de samenwerking van die drie O's. De veertien gemeenten gaan daaraan bijdragen.

Dit zijn bestedingen van overheidsmiddelen en dat betekent dat daarop een bepaalde controle moet plaatsvinden. Die democratische controle moet steviger zijn als het geld minder beslagen is. Die kan wat minder stringent zijn, als dat geld meer is toe te rekenen aan bepaalde projecten, doelstellingen of manieren waarbinnen het kan worden uitgegeven. Dat laatste is in de ogen van het college het geval waar het gaat om de financiering van Twente Board, vooral ook omdat we daarin de samenwerking met de andere twee O's hebben, die hun eigen inbreng leveren op de producten en de producties van Twente Board.

Zitten die vier bestuurders helemaal in het luchtledige? Ik heb in het politiek beraad al toegelicht dat dit stichtingsrechtelijk, privaatrechtelijk, misschien het geval is, maar dat zij in politieke termen uiteraard gebonden zijn aan wat zij ophalen in dat bestuurlijke overleg dat we de sociaaleconomische samenwerking van Twente genoemd hebben. Ook omdat er een gesloten budget van € 9,01 per inwoner beschikbaar zal worden gesteld, denken wij dat er een heel belangrijke waarborg is geboden om alle veertien gemeenten invloed te laten houden op waar Twente Board mee bezig is en hoe die het geld dat wij ter beschikking stellen besteedt, binnen dat programma, vooral van die regiodeal en van de projecten die nog uit de Agenda voor Twente lopen. We denken dat het op die manier beheersbaar is, niet alleen beheersbaar, maar ook doelmatig. Het moet ook efficiënt zijn. We kunnen niet een enorm parlement inrichten dat die regiodeal gaat uitvoeren. Er moet ook een bepaalde slagvaardigheid worden aangebracht. We denken, althans in de ogen van het college, dat Twente Board zoals die op dit moment geprojecteerd is, voorzien is, daarvoor waarborgen biedt.

Twente Board biedt niet de waarborg dat al die andere overleggen verdwijnen. Ik kom daar straks op terug, want dit raakt ook aan de bijdragen van anderen.

Mevrouw Van Saane heeft met name een lans gebroken voor de positie van Twenteraad. Dit staat een beetje af van het al dan niet leveren van een zienswijze op de instelling van het bestuurlijke overleg, de SES-samenwerking en Twente Board. Maar ik zal er een aantal dingen over zeggen.

De hele transitie van Regio Twente is ingegeven door het onttakelen van dat bord spaghetti, die 109 overleggen die de heer Teeuw heeft genoemd, en het meer onder toezicht van de eigen gemeenteraad brengen van de colleges die een collegetaak in een gemeenschappelijke regeling laten uitvoeren. Zo hoort het gemeente-wettelijk, staatskundig te zijn. Is een Twenteraad daarmee volledig overbodig? Institutioneel gezien wel, dit is geen plezierig antwoord in de richting van mevrouw Van Saane. Er zijn immers veertien gemeenteraden die toezicht houden op hun colleges bij de intergemeentelijke samenwerking, en die colleges collegebevoegdheden bij elkaar brengen en niet raadsbevoegdheden. Daarover zal ik straks bij de beschouwing op de bijdrage van mevrouw Pol iets zeggen.

De heer HÜMMELS (Leefbaar Almelo): Mijn interruptie begon al bij het "bord spaghetti", dat de burgemeester leeg wil gooien, of leeg wil eten, en denkt nog een sliertje over te kunnen laten. Ik vrees dat er meer spaghetti ontstaat. Hoeveel verschillende gemeenschappelijke regelingen ontstaan er ondertussen in de Regio, waar er eerst minder leken te zijn?

De heer GERRITSEN (burgemeester): Ik kom daar in het vervolg van mijn betoog op terug. Ik wil even blijven bij die Twente Board en de reden waarom die wordt voorgesteld. Ik laat in het midden of dit via de voor- of achterdeur bekend geraakt is, dat is mij onbekend. Wij hebben in Twente in de beschouwing op dat bord spaghetti, die bloemkool, die wildgroei van die regionale overleggen, besloten dat wat wij de coalitions of the willing noemen, de samenwerkingen waartoe gemeenten vrijwillig besluiten – dit kunnen er veertien zijn, maar ook

zeven of drie – niet meer onderbrengen bij Regio Twente maar bij een gemeente die daarvoor gastheerschap wil bieden. Uw raad kan bijvoorbeeld denken aan de samenwerking van de portefeuillehouders Milieu, Duurzaamheid en Afval. Een belangrijk andere coalition of the willing zit op het vlak van Mobiliteit. We hebben gezegd dat we de zaken die niet aan de samenwerking van colleges raken, onderbrengen bij een gemeente of instelling van gemeenten die deze onderdak willen bieden.

Natuurlijk kan het zo zijn dat raadsleden van gemeenten elkaar willen ontmoeten over wat er in de regio gebeurt. Maar voor de uitoefening van de gebundelde collegebevoegdheden in een gemeenschappelijke regeling is dat eigenlijk overkill, omdat het toezicht van raadsleden op die gemeenschappelijke regelingen behoort plaats te vinden in de raden en niet in een informeel orgaan als Twenteraad. Daarom is gezegd: laten de gebundelde griffies of een aantal griffies de koppen bij elkaar steken om ervoor te zorgen dat er ook een Twenteraad is waar thema's als duurzaamheid, de energiestrategie, democratische legitimatie, de toekomst van gemeentelijke samenwerking, de positie van Twente in Overijssel, het land of in Europa kunnen worden besproken. Maar de taakuitoefening van de colleges die zij hebben ondergebracht in die gemeenschappelijke regeling – dat kan Twente Board zijn, de bestuurlijke overeenkomst SES, of het andere punt, de Gezondheids GR – komt in de raden en in het gesprek tussen raden en colleges aan de orde. Dat is beter – dit klinkt wat bevoogdend – en zekerder voor gemeenteraden, omdat daar het formeel juridische contactmoment van colleges en gemeenteraden is. Als puntje bij paaltje komt, is Twenteraad een informeel orgaan dat geen positie heeft naar de colleges van de gemeente en ook niet naast Twente Board of andere organen in een gemeenschappelijke regeling als de GGD.

Het is belangrijk om dit te zien. Ik wil voorkomen dat Twenteraad gezien wordt als een orgaan dat het beter doet of beter kan doen dan gemeenteraden. Het is mijn opvatting dat een Twenteraad eerder minder effectief kan zijn in het onder controle houden – als dat de gewenste positie is – van wat er in de regio gebeurt, dan de afzonderlijke raden. Daar komt bij dat zowel Twente Board als de Gezondheids GR – ik zal er straks meer over zeggen, want die gaat nog komen – taken uitvoert die niet van de gemeenteraden zijn. Er wordt dus ook niet – zeg ik in reactie op de heer Hümmels en mevrouw Pol – geknabbeld aan raadsbevoegdheden. Raden worden niet buitenspel gezet, maar ze worden veel pregnanter in positie tot hun eigen college gebracht, omdat hun college in dat bestuurlijke overleg de belangen van Twente moet behartigen.

De heer HÜMMELS (Leefbaar Almelo): Ik blijf interrumpen als het zo doorgaat. Dat is niet altijd leuk, voor mij ook niet. De burgemeester zei: "als de raadsleden in de regio elkaar willen ontmoeten." Het gaat om veel meer dan elkaar willen ontmoeten. Twenteraad is van groot belang. Dat is het vervelende. Ik heb ervaren hoe goed die kan werken en ervaar nu dat die minder goed werkt. Ik vraag me af of de burgemeester beseft hoe belangrijk het is dat Twenteraad niet alleen een ontmoeting is, maar ook een afstemming van wat de raden willen met de Regio. Hij zegt wel dat de raden in contact met hun eigen college worden gesteld, maar dat college heeft in de Regio veel te weinig te vertellen, want dat komt gewoon terug met de boodschap: we hebben het geprobeerd maar het is niet gelukt. Ik vraag me af of er een goede balans is in de Regio. Die is volgens mij minder goed geworden, sinds het een collegeregeling is geworden. Ik ben benieuwd hoe de burgemeester daarover denkt.

De heer GERRITSEN (burgemeester): Voorzitter! Ik ben het niet met de interruptant eens. Ik denk juist dat het feit dat het een collegeregeling is, de taakuitvoering van een college in de Regio beter te controleren is door relatie tussen raden en college, mits wij het snoeihout eromheen weghakken. En ja, we hebben het vaker gezegd, verlengd lokaal bestuur heeft altijd tot gevolg dat een deel van de bevoegdheid niet meer absoluut is. We hebben er allemaal, althans ik, een bloedhekel aan, omdat dit democratisch een draak is. Dus ja, je maakt jezelf ondergeschikt aan meerderheden als je een minderheid bent. Juist daarom, maar daar kom ik straks nog even op, zitten er waarborgen in de stukken die nu voorliggen.

Mevrouw VAN SAANE (D66): Voorzitter! Ik hoor onze burgemeester een aantal dingen zeggen die volgens mij niet aan de orde zijn en ook niet de bedoeling zijn. Twenteraad is informeel en niet besluitvormend. Niemand beweert dat Twenteraad iets beter doet dan

raden. Twenteraad bestaat uit 348 raadsleden bij elkaar geharkt. Het enige wat wij doen is informerende bijeenkomsten houden, bijvoorbeeld over de GGD of over de lobby. Die informatie is wel degelijk heel belangrijk om individuele raadsleden in hun eigen raad in positie te brengen. Twenteraad is informeel, heeft geen bepaalde functie, maar is informierend. Twenteraad is niet besluitvormend of wat dan ook. Ik weet niet meer wat de burgemeester net allemaal zei, maar dat ging een kant op waarvan ik dacht: dat is Twenteraad niet.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Saane, ik ga u toch onderbreken, want dit is meer een beschouwing of betoog. Die mag u bewaren voor de tweede termijn. Een interruptie bestaat uit een korte, bondige vraag. We zijn er redelijk coulant in.

De heer GERRITSEN (burgemeester): Voorzitter! De interrupties lijken ernaar te neigen dat ik zeg dat er geen Twenteraad mag zijn. Het tegendeel is waar. Er mag zeker een Twenteraad zijn, alleen vinden wij, met anderen, dat die niet gefaciliteerd moet worden door de regionale instellingen die wij als bundeling van college taken bij elkaar brengen, juist om te voorkomen dat er een wildgroei plaatsvindt. Dus als er raadsleden of griffies zijn die die handschoenen oppakken en informatief op bepaalde momenten bij elkaar komen, is dat van harte toe te juichen, alleen niet op het scharnierpunt van regionale instellingen, omdat we hebben gezegd dat wij die instellingen, die ambtelijke organisatie, willen benutten voor de sociaaleconomische samenwerking en in de andere GR voor de gezondheidssamenwerking. Dus de vergelijking met de andere diensten die straks bij de Gezondheids GR verblijven – dat zijn op dit moment Kennispunt Twente en Samen 14 – is deels het resultaat van gesprekken die daarover zijn gevoerd, heb ik in het politiek beraad uiteengezet, omdat Samen 14 op het vlak van Zorg voor twaalf gemeenten een wezenlijke rol vervult. De andere twee hebben gezegd – Hellendoorn heeft zich daarbij aangesloten – dat dit met een gescheiden boekhouding moet. Kennispunt is een belangrijk kennisinstelling, ook voor de colleges van Twente, waarom wij hebben gezegd dat die een uitzondering mag zijn. Dat zijn belangrijke instituten die de veertien gemeenten voor hun rekening willen blijven nemen, mits herkenbaar in de boeken van de nieuwe Gezondheids GR.

Ik ben blij dat de heer Zielman content is over de manier waarop we de samenwerking van de drie O's vormgeven. Daar ben ik zelf ook heel content mee, ook met de steun die Democraten. Nu daarmee uitsprekt voor het pad dat we lopen. Dit gaat niet om burgemeesters, wethouders of raadsleden, maar om de welvaart en het welzijn van de mensen in Twente. Dit gaat om banen, om relaties met onderwijsinstellingen, met opleidingsinstituten, met ondernemers die werkgelegenheid bieden. Laten we voor ogen houden dat gemeenten geen werkgelegenheid bieden, behoudens aan onze medewerkers. Werkgelegenheid wordt geboden door het ondernemerschap, door onderwijsinstellingen die noviteiten uitvinden en die in de markt zetten met ondernemers. Daar zit economische vooruitgang voor onze regio in. Dat is de reden waarom wij de rechtstreekse samenwerking met die andere twee O's toejuichen in Twente Board.

In de richting van mevrouw Pol zeg ik, ik heb het dit al even gezegd, dat ik hoop dat als er wordt gezegd dat de rol van de raad in principe in de Gemeentewet staat, ze dat letterlijk moet willen lezen. Het principe is dat de rol van de raad gewaarborgd is in de Gemeentewet. Dat wordt door iedereen gehuldigd. Hier gaat het niet om bevoegdheden van de raad die worden overgedragen aan de Regio, maar bevoegdheden van het college die we deels in verplichte samenwerking, de GGD-taken, en deels in vrijwillige samenwerking, de sociaaleconomische samenwerking, bij elkaar brengen. Ik wil bij deze raad echt niet de indruk achterlaten, en ik hoop dat dit ook in andere raden van Twente niet het geval zal zijn, dat hier iets weggemoffeld wordt. In tegendeel, ik blijf het benadrukken en ik heb dit ook vorig jaar bij de begroting en in andere separate politiek beraden al benadrukt, dat de raden meer in staat moeten worden gesteld om rechtstreeks hun portefeuillehouder Volksgezondheid, hun portefeuillehouder Algemeen Bestuur, hun portefeuillehouder Recreatie en Toerisme of EZ aan te spreken in de gemeenteraad. Daar hoort het debat plaats te vinden. Ik hoop dat dit meer dan het geval was, zal gaan gebeuren.

Ik weet het, ik ben er overigens een van de exponenten van, dat de gemeente Almelo zeer zelfbewust is in die rol en ik hoop dat dit ook zo blijft. En in reactie op de woorden van de heer Hümmels, de Regio wordt dus niet iets alleen maar van colleges. Dat is namelijk al zo. Regio

Twente is iets van colleges.

Mevrouw POL (Forum voor Rechts): Mooi verhaal, maar het punt van de fractie van Forum voor Rechts is dat we continu zien dat er een duidelijke rol aan de raad toebedeeld had kunnen worden. De reden waarom de fractie van Forum voor Rechts nog steeds zal tegenstemmen is dat de rol van de raad er telkens uitgefilterd wordt. We hebben hierover de vorige keer al een heel betoog gehouden en Forum van Rechts zal er vanaf nu iedere keer strikt in zijn en er telkens op hameren dat de rol van de raad in deze voorstellen zichtbaar moet zijn. Die wordt wel degelijk weggemoffeld. Een mooi verhaal, maar ik koop het dus niet.

De VOORZITTER: Dit is meer een statement dan een echte interruptie.

De heer HÜMMELS (Leefbaar Almelo): Mevrouw de voorzitter! De burgemeester doet alsof ik niet op de hoogte ben van de Regio, door mij te vertellen dat de Regio van het college is en niet wordt. Ik heb dat meegemaakt, maar ik vraag mij af of hij voldoende kan beoordelen hoe deze daarvoor functioneerde en hoe nu en wat zijn opvattingen daarover zijn. Ik heb niet het idee dat dit een verbetering is.

De VOORZITTER: De burgemeester kan dat volgens mij prima beoordelen, want in die periode was hij politiek actief in deze regio.

De heer GERRITSEN (burgemeester): In de tijd dat ik nog een piepjong raadslid van de gemeente Wierden was, was de heer Hümmels al een wat ouder raadslid van de gemeente Almelo. Dat is hij nog steeds. Ik ken die periode. Ik heb met 300 raadsleden op 't Hulsbeek gezeten. Ik heb besturen op niveau 1 en 2 en staatssecretaris Van de Vondervoort meegemaakt. Ik heb de provincie Twente en alle aanlopen daarnaartoe meegemaakt. En ik zal van mijn hart geen moordkuil maken: dat was een Poolse landdag waar Twente een slechte dienst mee bewezen is, waar de besluitvorming tot nul gereduceerd was. En deze samenwerking, waarover we nu na een aantal jaren met elkaar delibereren, waarin we soms ook een beetje knokken en waarin Almelo soms zeer recalcitrant is geweest, de samenwerking die nu op het punt staat geboren te worden, die drie O's, daarvoor durf ik mijn hand in het vuur te steken. Dit is een doeltreffender manier van samenwerken voor de sociaaleconomische welvaart en het welzijn in onze regio, dan het gepalaver van de toenmalige Twentse parlementen – ik zal niet zeggen de huidige – die in het leven waren geroepen. Dat leidde tot niets. Daarover kunnen we van mening verschillen, maar dat is mijn opvatting en herinnering aan die periode in de jaren negentig die ik zeer actief in Twentse samenwerking heb meegemaakt. Overigens ben ik ook lid geweest van het dagelijks bestuur van de oude Regio Twente. Ik ben voorzitter van een portefeuille-overleg Milieu geweest in die oude Regio Twente. En in niets is de gewenste situatie die we nu voor ogen hebben te vergelijken met toen, anders dan dat ik als portefeuillehouder en burgemeester in een Twentse gemeente van mening ben dat dit een absolute verbetering gaat worden voor de mensen die aan onze zorg zijn toevertrouwd.

Het gaat er dus niet om, om het frame te blijven naleven dat dit iets is van wegmoffelen en bij de raden weghouden. Ik zal de laatste zijn die wegloopt voor mijn verantwoordelijkheid jegens mijn eigen gemeenteraad. Ik geloof in ons bestel, ik geloof in het democratische systeem. Maar mijn eigen gemeenteraad moet me daar gewoon op aanspreken; zo hoort het te zijn.

Er is dus geen sprake van vrij spel voor colleges. Er is sprake van het doelmatig inrichten van taken die we eigenlijk zelf zouden willen doen, maar waarvan het gemeenschappelijke belang van dien aard is dat het college dit samen, ook met anderen, wil doen.

Ik ben blij met de aanvang van het betoog van de heer De Vries. Hij zegt: laten we dit nou maar omarmen. Hij zegt ook dat het eigenlijk wel jammer is dat het er toch wel van komt. Dat vind ik wat fatalistisch, want je kunt dit ook omarmen met het gevoel dat je daar de goede dingen mee doet. Maar dit is een afweging die de PvdA-fractie in haar stemgedrag zelf tot uitdrukking moet brengen.

Hij signaleert terecht op de website van Twente Board dat deze zich richt op de versterking van de arbeidsmarkt, op het verstevigen van de positie van mensen die nu een achterstand hebben in hun opleiding, hun vakkundigheid. In die drie O's samenwerking kunnen

we ons best doen om ervoor te zorgen dat deze mensen zich een leven lang kunnen ontwikkelen. Juist daarin, in dat soort fenomenen, bijvoorbeeld het Twents Fonds voor Vakmanschap, de realisatie van bedrijventerreinen, van het binnenhalen van goede bedrijvigheid, het zoeken naar innovaties met bijvoorbeeld de UT of Saxion, de maakindustrie waar het Mbo, het ROC van Twente mensen voor levert, zit de kracht van de Twentse economische samenwerking.

Formeel is het antwoord op de feitelijke vraag of Twente Board als stichting en als aandeelhouder van Twente Board Development nieuwe rechtspersonen kan oprichten ja, maar ik heb al gezegd dat dit natuurlijk wel in een politiek constellatie gebeurt. Als de veertien financiers, die de gemeenten zijn, met die € 9,01 tot de ontdekking komen dat zulke bewegingen leiden tot uitzetting van de begroting of het herleven van de bloemkool die we geknipt hebben, zal niemand het in zijn hoofd halen om van die formele bevoegdheid, van die academische bevoegdheid, gebruik te maken.

Hoe andere gemeenten in het zienswijze proces zitten – dit was ook een vraag – weet ik op dit moment niet, want wij zijn de eersten die de zienswijzen formeel bij de gemeenteraad inbrengen. De zienswijzeperiode loopt nog even. De Twentse colleges zijn gevraagd om uiterlijk 16 maart a.s. te laten weten of zij instemmen met wat voorligt. Op 16 maart hebben we nog een raadsvergadering. We hadden geen bewegingsruimte meer als wij dan de raad een uitspraak zouden willen laten doen over de zienswijze. Dat is de reden dat we met de cyclus van een maand in Almelo vooraan in de rij staan.

De heer Van Marle heeft gezegd, ik zeg hem dat graag na, dat Regio Twente echt kan afslanken. Dat is het punt dat ik even maakte bij het betoog van de heer Teeuw. Dat moet er dan nog wel van komen. Want waar ik buitengewoon enthousiast ben over wat er vanavond aan de raad wordt voorgelegd, ben ik diametraal tegenovergesteld somber over wat momenteel nog onderhandenwerk is, de totstandkoming van een Gezondheids GR waarin wij de GGD, Veilig Thuis Twente, de OZJT en Samen 14 willen gaan onderbrengen, waarin wij Kennispunt Twente nog een plek toedichten, maar waarin wij ook bewegingen zien om een separate GR op te richten, waar het gaat om bijvoorbeeld de recreatieparken, 't Rutbeek, 't Hulsbeek en 't Lage Veld, de recreatieve voorzieningen. Dat er een apart portefeuillehouderoverleg voor de vrijetijdseconomie moet blijven, dat er een artikel in de nieuwe GR moet staan dat andere samenwerkingen ook nog onder dak gebracht zouden kunnen worden bij de GGD, dat is voor ons college, en gelukkig naar ik heb begrepen ook in een aantal andere colleges, een gruwel; laat ik dat woord maar huiselijk gebruiken. Omdat we daarmee willens en wetens de deur openzetten, na het afslanken van die Regio, naar het opnieuw binnenhalen, onder dak brengen, hosten van samenwerkingen die oncontroleerbaar zijn. Waarover we als gemeente Almelo voortdurend hebben gezegd: daarop willen wij het slot hebben. Wij willen met elkaar vastleggen: dit doen we samen, als we meer willen gaan doen, doen we dat bij eenparigheid van stemmen en andere dingen doen we niet. Dat is, ik zeg het maar in het Engels, the story of Twente, want zo gaat het eigenlijk al veertig tot vijftig jaar in dit gewest. We hopen dat met deze nieuwe GR dicht te timmeren. Die komt nog, die is nu niet aan de orde. Eerlijk gezegd moet ik daar nu niet te ver over doorgaan, maar ik kijk met grote bezorgdheid naar hoe dat proces zich voltrekt. Ik hoop dat de heer Van Marle gelijk zal krijgen en Regio Twente echt gaat afslanken. Dat is niet leuk voor de mensen die misschien geloven dat we in Twente alles samen moeten doen, maar het is wel goed voor onze inwoners, die weten dat hun gemeentebesturen doelmatig te werk gaan.

De heer HÜMMELS (Leefbaar Almelo): De burgemeester zei dat er misschien nog een GR bij komt. Ik herhaal misschien een vraag of opmerking. Is hij niet bang dat we zo meteen ik weet niet hoeveel verschillende GR's hebben op onderwerp? We kunnen dan inderdaad zeggen dat de Regio ontmanteld kan worden, maar als daarvoor allerlei GR's in de plaats komen, schieten we er niet veel mee op, vrees ik. Wat is de opvatting van de burgemeester hierover?

De heer GERRITSEN (burgemeester): Voorzitter! Die geef ik net ten beste. Als het aan ons ligt, is er straks nog maar één GR, de Gezondheids GR van Twente. Dat is de huidige Regio Twente. Die wordt omgebouwd, want daar blijft de GGD in achter. Veilig Thuis Twente, OZJT/Samen 14 worden daarin ondergebracht met een gescheiden boekhouding, omdat niet iedereen daaraan meedoet. Kennispunt Twente ook en that's it. Daarnaast hebben wij een

bestuurlijke overeenkomst sociaaleconomische structuurversterking, waarlangs wij invloed hebben op de sociaaleconomische samenwerking. Als het aan het college van Almelo ligt en aan deze burgemeester, dan is dat het. Ik schetste net de situatie dat er ook stromingen in Twente zijn die eigenlijk een aparte GR voor de recreatieve voorzieningen willen en eigenlijk ook nog wel een portefeuillehoudersoverleg vrije tijdseconomie. Dat is ons een doorn in het oog. Als we een bepaling in die nieuwe GR willen – dat is het belangrijkste, dat we er nog wel meer bij kunnen gaan doen – dan geef ik u op een briefje – ik wil geen profeet zijn – dat we over drie jaar op hetzelfde punt zijn waar we drie jaar geleden stonden.

De heer VAN MARLE (CDA): Voorzitter! Als ik de portefeuillehouder zo hoor, word ik een beetje huiverig. Ik stel me voor dat we een scheidslijn moeten trekken tussen Stichting Twente Board en de samenwerking met de drie O's. Ik vind dat belangrijker dan een GR. Ik word huiverig als ik de portefeuillehouder hoor praten over wat achterblijft in de GR en wat daar eventueel naartoe wordt geschoven. Zijn er geen harde afspraken over gemaakt?

De heer GERRITSEN (burgemeester): In onze ogen wel. Ik vraag uw begrip ervoor dat voor al die gesprekken die we daarover hebben soms de kameraadschappelijke beslotenheid wat handiger is. We zien bij een aantal uitwerkingen toch wat licht tussen wat wordt uitgewerkt en wat is afgesproken. Dat zijn op dit moment alleen nog maar uitwerkingen, want dit voorstel is nu niet aan de orde. Die discussie vindt nu in een aantal gesprekken plaats. Wij komen daar separaat over te spreken, want op enig moment zal het AB van Regio Twente daarover voorstellen uitbrengen. Daar moet de raad opnieuw zijn zienswijze op afgeven. Dan komen we daarover natuurlijk in dit gremium te spreken.

Wij geloven heilig in die sociaaleconomische samenwerking. Wat we met Twente Board doen, is in de ogen van het college voortreffelijk. Dat is de reden dat we accepteren dat we dat even uit elkaar trekken. We hadden heel balorig kunnen zeggen dat we een packages deal willen waarin alles zit. Maar wij vinden ook dat die Twente Board nu eindelijk een keer van start moet omwille van de Twentse werkgelegenheid, de Twentse economie, de Twentse ondernemers en de Twentse onderzoeksinstellingen. Daarvoor hebben we die regiodeal gesloten. Dat is vanavond aan de orde.

De heer HÜMMELS (Leefbaar Almelo): Hoe denkt de burgemeester over het verwerken van alles wat er nu op het gebied van toerisme en recreatie gebeurt als dit niet in een nieuwe GR gebeurt? Als hij dat af wil stoten, vrees ik het ergste.

De heer GERRITSEN (burgemeester): Dat hoort in het bestuurlijke overleg dat we vanavond op tafel hebben. Daar horen ook de vrijetijds-economische vraagstukken besproken te worden. We hebben er vanuit Almelo voor gepleit om dat bestuurlijke overleg niet te laten bestaan uit met name genoemde bestuurders, maar uit een afvaardiging van veertien colleges. Er zitten colleges aan tafel, dus als het gaat over recreatie en toerisme zal de portefeuillehouder Recreatie en Toerisme daar zitten, gaat het over zaken die van algemeen bestuurlijk belang zijn, zal ik daar zijn, gaat het over zaken die financiële effecten hebben, dan zitten daar de wethouders Financiën aan tafel, juist om de slagkracht en flexibiliteit bij die colleges en in die gemeentelijke samenwerking te bevorderen. Daar hoort het thuis en als het aan ons ligt niet in nog een aparte GR waarin dit besproken wordt, want dan creëer je opnieuw wildgroei.

De heer Stöteler heeft een heel mooi adagium uitgesproken: "Een sterke regio is goed voor Almelo." Ja, laat er geen twijfel over bestaan dat Almelo gelooft in een goede regionale samenwerking in Twente. We laden weleens de verdenking op ons dat wij wat dat betreft het slechtste jongetje van de klas zijn, de Alleingang willen, maar dat willen wij niet. Wij geloven dat het nodig is, zelfs voor de grootste van onze gemeenten, om samen te werken als het gaat om sociaaleconomische structuurversterking, het aan het werk helpen en houden van onze inwoners en het scholen van onze jongeren. Dat is van belang en red je niet alleen. Wij vinden dat we, als we dit doen, dat doelmatig en efficiënt moeten doen en moeten toewerken naar een transparant systeem waarin we overheidsgeld besteden, waarin het geld dat de raad uit de schatkist van de gemeente ter beschikking stelt, zijn doel treft.

Het omgekeerde wat de heer Stöteler noemde is ook waar: "Een sterk Almelo is goed voor de regio." Een sterk Tubbergen is ook goed voor de regio, een sterk Losser ook. Dit is een

federatief verband van veertien gemeenten die allemaal hun kracht moeten gebruiken om het in Twente goed te laten gaan, want dan is het andersom ook waar. Ik vind dit mooie woorden die ik graag als afdronk van deze discussie zou willen bewaren.

Wat hij over de nieuwe gezichten heeft gezegd, heb ik in het politiek beraad ook al genoemd. Er moet een rooster van aftreden zijn. We moeten voorkomen dat het een naar binnen gerichte club wordt van mensen die hun eigen positie beschermen. Dat is de reden waarom wij, waar het gaat om de gemeentelijke vertegenwoordigingen, in Twente hebben afgesproken dat er een roulerend lidmaatschap in zit, dat alle gemeenten van Twente niet in termijnen van tien jaar, maar relatief sneller aan de beurt zijn om verantwoordelijkheid te nemen voor Twente Board. Voor bijvoorbeeld de drie onderwijsinstellingen is dat natuurlijk wat ingewikkelder, want ze hebben drie zetels. Dat zijn telkens de drie grote instellingen: het ROC, Saxion en de Universiteit Twente. Maar we onderkennen het feit dat de verscheidenheid van gemeenten niet altijd dezelfde verscheidenheid is die bijvoorbeeld bij de onderwijsinstellingen kan plaatsvinden. Ik ben het met de heer Stöteler eens dat we moeten toezien op vers bloed. Dat is voor alle organisaties van belang, voor onze organisatie, maar ook voor Twente Board als organisatie.

De VOORZITTER: Zoudt u uw bespiegeling kunnen geven op het amendement en de motie, want dat is wellicht behulpzaam voor de tweede termijn?

De heer GERRITSEN (burgemeester): Het amendement maakt deel uit van de zienswijze van de raad. Ik verzet me niet tegen wat in het amendement is besloten, namelijk erop toe te zien dat de schuur bij het huis blijft passen, dat die niet onnodig gaat groeien, ondanks alle waarborgen die we hebben via die € 9,01 of andere bedragen: de begroting. Ik vind dit een verstandige en goede zienswijze.

Ik begrijp het sentiment achter de motie, zeker van mevrouw Van Saane die actief is in Twenteraad. Ze is een beetje buiten de orde in dit verband, maar ik ontraad de motie en roep de raad op om juist het college dicht op de huid te zitten in deze raadzaal en niet via een Twenteraad.

Mevrouw VAN SAANE (D66): Een van de laatste opmerkingen van de burgemeester was: "niet op de huid zitten via een Twenteraad." Dat is totaal niet aan de orde. Twenteraadsleden zijn door de raad gevraagd via een raadsbesluit. Via die Twenteraad zitten we niemand op de huid. Via die Twenteraad informeren wij alleen maar en brengen wij mede-raadsleden in een goede positie door hen te informeren en te vertellen wat er aan de hand is. Meer niet. Wij doen niet aan meningsvorming of aan besluitvorming: totaal niet. Ik heb hier dingen gehoord waar ik mij totaal niet in kan vinden.

Ik ben onder de indruk van het verhaal van de burgemeester, want dat kan hij als geen ander, maar ik kan helaas niet met hem meedenken. Ik vind het erg jammer dat er op deze manier op gereageerd wordt. Meer kan ik er niet over zeggen, helaas.

Aan de orde is de stemming over het voorstel, amendement 1 en motie 2.

De heer HÜMMELS (Leefbaar Almelo): Voorzitter! In al mijn enthousiasme leek ik te vertellen hoe ik wilde stemmen, maar dat was meer mijn opvatting over de instelling van Twente Board en niet zozeer over het indienen van een zienswijze. Dat maakt het wat complex.

De heer DE VRIES (PvdA): Voorzitter! We zullen het amendement en de motie steunen.

De heer MAKKINGA (VVD): Voorzitter! Wij zijn voor het amendement en voor het voorstel. We hebben er alle vertrouwen in dat we genoeg feeling houden bij deze nieuwe opzet. Die is belangrijk voor de economische structuurverbinding in de regio en de verbetering daarvan. We hebben alle vertrouwen in de toezeggingen die zijn gedaan over de medezeggenschap van ondernemers, ook de kleine. Wij hebben er vertrouwen in dat dit een nieuwe werkwijze wordt en steunen de burgemeester hierin.

Mevrouw VAN SAANE (D66): We voegen hier graag aan toe dat de betrokkenheid van de

raden volgens ons niet groot genoeg is.

Hierna wordt digitaal gestemd over het amendement 1, waarna de voorzitter constateert dat het is aangenomen met 28 tegen 5 stemmen.

Voor het amendement hebben gestemd de aanwezige leden van de fracties van CDA, ChristenUnie, Democraten.Nu, Forum voor Rechts, Lokaal Almelo Samen, Leefbaar Almelo, PVA, PvdA, PVV, SP en VVD.

Tegen het amendement hebben gestemd de leden van de fracties van D66, GroenLinks en Lijst Çete.

Hierna wordt digitaal gestemd over het geamendeerde raadsvoorstel, waarna de voorzitter constateert dat het is aangenomen met 32 stemmen tegen 1 stem.

Voor het geamendeerde raadsvoorstel hebben gestemd de aanwezige leden van de fracties van CDA, ChristenUnie, Democraten.Nu, GroenLinks, D66, Lijst Çete, Lokaal Almelo Samen, Leefbaar Almelo, PVA, PvdA, PVV, SP en VVD.

Tegen het geamendeerde raadsvoorstel heeft gestemd het lid van de fractie van Forum voor Rechts.

Hierna wordt digitaal gestemd over motie 2, waarna de voorzitter constateert dat de motie is verworpen met 12 tegen 21 stemmen.

Voor de motie hebben gestemd de leden van de fracties van D66, GroenLinks, Leefbaar Almelo, Lijst Çete, PVA, PvdA en SP, alsmede één lid van de fractie van Lokaal Almelo Samen.

Tegen de motie hebben gestemd de aanwezige leden van de fracties van CDA, ChristenUnie, Democraten.Nu, Forum voor Rechts, PVV en VVD, alsmede vier leden van de fractie van Lokaal Almelo Samen.

Daarop schorst de voorzitter de vergadering.

Na heropening van de vergadering stelt de voorzitter aan de orde:

8. Vaststelling exploitatiebegroting ontwikkeling Noorderes (R 2006446).

De VOORZITTER: Dames en heren! De burgemeester heeft bij het vaststellen van de agenda abusievelijk niet expliciet vermeld dat dit een hamerstuk is. Ik begrijp dat mevrouw Pol voornemens was dit van hamerstuk naar besprekstuk te brengen. Wij zijn wat dat betreft coulant. Ik geef haar het woord.

Mevrouw POL (Forum voor Rechts): Ik heb een vraag over de bouwclaim. Er wordt aan gerefereerd dat er het een en ander gebeurt en dat er een bouwclaim wordt **ingelast ingelost**. Als raadslid ben ik benieuwd wat zo'n bouwclaim is die doorverkocht wordt of die de gemeente verstrekt. Hoe werkt dat? In dit geval is een bouwclaim kennelijk onderdeel van dit raadsvoorstel en de reden waarom een en ander gebeurt. Ik wil graag weten hoe zo'n bouwclaim ontstaat en hoe zich dat ontwikkelt.

De heer LANGIUS (wethouder): Voorzitter! Een bouwclaim was in het verleden een veelvuldig voorkomend fenomeen. Ook in Almelo is er in de jaren tot en met 2012-2014 veelvuldig gebruik van gemaakt. Dat zag vooral op grote ontwikkelingen, waarbij ontwikkelende partijen, bouwers, werden uitgenodigd om posities in te nemen in gebieden, of ze namen posities in, omdat ze een kansrijke ontwikkeling zagen. Vervolgens leverden ze de grond terug aan de gemeente, bijvoorbeeld in Waterrijk. Die zorgde dan dat het gebied bouwrijp werd. De ontwikkelaar kreeg in plaats van die grond een zogenaamde bouwclaim, het recht om een x-aantal huizen te bouwen. Dat werd contractueel vastgelegd.

Het vervallen van Waterrijk leidde ertoe dat er heel veel bouwclaims of niet in te vullen contracten boven water kwamen. Successievelijk werken we die nu weg, door bouwers die vroegtijdig het recht op een bouwclaim hebben gestuit om te voorkomen dat die zou vervallen, het recht te geven een x-aantal huizen te bouwen op her en der in de stad te ontwikkelen locaties. Ze betalen daarvoor de volledige en normale grondprijs en ze dienen te delen in de

ontwikkelkosten. Dus wat dat aangaat is er niets aan de hand. Dit ziet toe op rechten die in het verleden bij de bouwer lagen en overgenomen zijn door de gemeente met de belofte dat ze voldoende woningen in gebieden zouden kunnen neerzetten. Dat werken we nu weg. Als mevrouw Pol er meer van wil weten, mijn collega Van Rees weet er nog iets meer van. We zijn altijd bereid om daarover bilateraal het gesprek te voeren, zodat mevrouw Pol echt alle ins en outs weet van het fenomeen bouwclaim.

Mevrouw POL (Forum voor Rechts): Voorzitter! Het is zeker niet de bedoeling dat ik een cursus bouwclaims krijg. Als ik het goed begrijp, is er grond terug geleverd en heeft de gemeente nog een leveringsplicht om grond te leveren met een bouwbestemming. Ik zie de wethouder knikken. Ik had al zo'n vermoeden. Hiermee is mijn vraag naar genoegzaam beantwoord.

Hierna wordt digitaal gestemd over het voorstel, waarna de voorzitter constateert dat het met algemene (33) stemmen is aangenomen.

9. Motie Drive-Thru Stemstraat.

De heer ZIELMAN (Democraten.nu): Voorzitter! Ik zal het kort houden. Op 17 maart a.s. zijn de Tweede Kamerverkiezingen. Het zal u niet ontgaan zijn dat we midden in een pandemie zitten. We hebben getracht om mensen die zich er niet fijn bij voelen om in een stemlokaal hun stem uit te brengen, tegemoet te komen met deze motie.

Ik begrijp dat sommige raadsleden op het antwoord van de portefeuillehouder wachten, voordat zij een standpunt zullen innemen. De motie luidt als volgt.

"Motie.

Drive-Thru Stemstraat.

De raad van de gemeente Almelo, in vergadering bijeen d.d. 16 februari 2021, constaterende dat

- er 17 maart Tweede Kamer verkiezingen zijn;
 - we te maken hebben met een pandemie van ongekennde omvang,
- overwegende dat
- het coronavirus in maart waarschijnlijk nog steeds door Nederland gaat;
 - de verspreiding van het coronavirus in de buitenlucht minder snel plaats zal vinden;
 - veel gemeenten inmiddels van zo veel mogelijk van hun stembureaus voor de verkiezingen van maart 2021 een 'drive-thru stemstraat' willen maken, waarbij mensen in hun auto blijven zitten;
 - de vrees bestaat dat veel inwoners hun stemrecht niet zullen benutten door angst gebouwen te betreden;
 - het om die reden de voorkeur zou hebben een veilig alternatief te creëren,
- verzoekt het college van B&W om
- stembureaus te beoordelen op hun mogelijkheid om (in hun omgeving) een 'drive-thru stemstraat' te realiseren;
 - binnen 14 dagen na heden de raad te rapporteren over de geschikte locaties middels raadsbrief;
 - zo spoedig mogelijk aan te vangen met inrichten van locaties die geschikt zijn bevonden om als drive-thru stemstraat te fungeren,
- en gaat over tot de orde van de dag."

De motie is ondertekend door de fracties van Democraten.Nu, PVV, GroenLinks en Leefbaar Almelo.

De heer GERRITSEN (burgemeester): Voorzitter! Laat ik vooropstellen dat het college de motie buitengewoon sympathiek vindt als instrument om de opkomst van kiezers te bevorderen. Dat is blijkbaar de intentie van de indieners, de fracties van Democraten.Nu, PVV, GroenLinks en Leefbaar Almelo. Het is belangrijk en ons allemaal aangelegen dat zo veel mogelijk mensen op 15, 16 en 17 maart hun stem gaan uitbrengen. Het is een belangrijk

moment, wezenlijk voor het burgerschap in ons land, waarop mensen gebruik maken van hun grondrecht om de algemeen vertegenwoordigende organen van onze staat te kunnen kiezen. In die zin is het initiatief en de gedachte die erachter zit alleen maar te steunen.

Alleen, er zijn wel enkele praktische problemen. Er wordt een onderzoek gevraagd, maar ik kan vooruitlopen op de uitkomsten van dat onderzoek.

In de eerste plaats, even kort, in de overweging wordt gezegd dat veel gemeenten inmiddels zo veel mogelijk van hun stembureaus een drive-thru stemstraat hebben gemaakt. Dat is niet helemaal correct. Er zijn gemeenten die dat doen, maar dat zijn er nog steeds niet echt heel extreem veel. We zien wel dat een aantal gemeenten in ieder geval één drive-thru stemstraat onderzoekt, maar niet zo veel mogelijk van hun stembureaus.

Waar lopen we in praktische zin tegenaan als we aan deze motie tegemoet willen komen? We lopen aan tegen het feit dat er veel aandacht moet zijn voor de bemensing van onze stembureaus. Voor een drive-thru stemstraat is extra personeel nodig, zoals verkeersregelaars, vooral ook omdat we verwachten dat zo'n drive-thru stemstraat voor mensen ook een beetje een uitje is, omdat zij dat apart vinden. Er zullen dus veel mensen gebruik van willen maken. Dat kan leiden tot verkeersproblemen bij mensen die wachten tot ze erin kunnen en hun stem kunnen uitbrengen.

We hebben navraag gedaan bij de gemeente Vught, waar bij de herindelingsverkiezingen in november vorig jaar een drive-thru stemstraat is gebruikt. Het kostte niet weinig, alleen al voor het stembureau € 10.000 om dat mogelijk te maken. Dat had te maken met de coronamaatregelen, de veiligheid van mensen en het voorkomen van het inademen van uitlaatgassen van auto's - een belangrijk punt.

Een vraag die we zullen tegenkomen is hoe we omgaan met passagiers die in zo'n auto zitten. Het uitbrengen van een stem, het stemgeheim, het feit dat je eigenlijk maar met één persoon in een stemhokje mag, dient ertoe om te waarborgen dat mensen niet gedwongen worden om hun stem op een bepaalde kandidaat uit te brengen. Als twee mensen in een auto aan komen rijden, is dat niet te waarborgen. We weten niet in hoeverre daar de vrijwilligheid en het geheim voor de kiezer gewaarborgd zijn.

In de Kieskring Zwolle, waartoe de gemeente Almelo behoort, zullen 32 lijsten aan de verkiezingen deelnemen. Dat maakt het stembiljet heel groot. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat in een auto op schoot zo'n stembiljet onvouwen kan worden en er gestemd kan worden met behoud van het stemgeheim en het biljet weer dichtgevouwen kan worden? Kunnen we een plankje uitreiken waar mensen op kunnen leunen? Dat kan, maar dan moeten we dat plankje elke keer ontsmetten. Dat klinkt wat kinderachtig en het lijkt alsof ik nu allemaal beren op de weg projecteer, maar het heeft nogal wat haken en ogen om een drive-thru stemstraat mogelijk te maken.

Tot slot. Stel dat het onderzoek succesvol is en we het gaan doen, is de uitvoeringstermijn echt veel te kort. Wij moeten, dat is een wettelijke plicht, uiterlijk op 1 maart a.s. aan de kiezers bekendmaken waar er in onze gemeente gestemd kan worden. Dit betekent dat we dit in anderhalve week tijd op orde moeten brengen. Dus ook dat lukt niet. Dat neemt niet weg dat het van groot belang is om de kiezer, zeker de hedendaagse kiezer, zo veel mogelijk de mogelijkheid te bieden om te gaan stemmen. Ik doe aan de hand van deze motie de toezegging om voor de raadsverkiezingen, een volgende verkiezing, de optie van een drive-thru stemstraat te onderzoeken, los van de omstandigheden waarin we op dat moment verkeren, het hangt er ook van af of er dan nog coronabeperkingen zijn. Ik kan het onderzoek nu doen, maar ik zie niet dat dit materieel effect zal hebben dat er bij de komende Tweede Kamerverkiezingen op deze manier kan worden gestemd.

De heer ÇETE (Lijst Çete): Voorzitter! Misschien gaat de heer Zielman hieraan consequenties verbinden. Zou dat niet handig zijn?

De VOORZITTER: Hij heeft zich niet gemeld als spreker. Ik ga ervan uit dat hij het zal melden als hij hieraan consequenties wil verbinden. Ik ga er ook van uit dat hij belangstellend is naar reacties van collega's uit de raad. Ik zie hem instemmend knikken.

Mevrouw POL (Forum voor Rechts): Voorzitter! Voor mij is deze motie lastig. Ze is sympathiek en heeft natuurlijk een goede insteek. De intenties zijn mooi, maar het belangrijkste

voor mij om tegen te stemmen is, dat ik op geen enkele manier zie hoe de geheimhouding kan worden bewaakt. Er zijn in het verleden genoeg discussies geweest over mogelijk twee mensen in het stembokje en onder welke uitzonderingen dat dan mogelijk moet zijn, om verkiezingsfraude uit te sluiten. Daarnaast, we gaan dagelijks naar de winkel en ik kan tig andere dingen bedenken waar we met elkaar samenzijn. Dat gebeurt ook. Met name vanwege de geheimhouding, maar ook de aspecten die zojuist zijn aangedragen, zal ik niet voor deze motie stemmen.

De heer STÖTELER (PVV): Voorzitter! De PVV-fractie is een van de mede-indieners van deze motie. Dit is natuurlijk een fantastisch idee. De burgemeester noemt het sympathiek en dat is allemaal leuk en aardig. Maar ik kan alleen maar voor de PVV-fractie spreken als ik zeg dat wij geen moties indienen om sympathiek gevonden te worden. Wij dienen moties in om ideeën in te brengen en ze uitgevoerd te krijgen.

De burgemeester noemt het onmogelijk, omdat het te kort dag is. Ik vraag de burgemeester er wat praktischer naar te kijken. Op dit moment liggen alle partytenten niet-verhuurd ergens op de schappen. Huur twee partytenten met een grote in- en uitgang waar een auto kan in- en uitrijden. Een aparte tent kan op het ene deel van de parkeerplaats worden gezet bij bijvoorbeeld Intratuin. Daar kan een auto inrijden die vervolgens een half rondje kan rijden. Dan rijdt hij de andere tent in om vervolgens het stemformulier te droppen. De parkeerplaatsen en de partytenten zijn leeg. Dat hoeft helemaal niet zo heel veel geld te kosten. Ook die plankjes zijn mogelijk, zou het al een praktisch probleem zijn om in de auto zo'n formulier in te vullen. Er kan een oppakplaats voor worden geregeld waar iemand bij kan staan. De persoon kan in de auto dat plankje meenemen, kan het formulier aanpakken, invullen, in die andere tent het formulier inleveren en het plankje weer inleveren. Vervolgens gaat een persoon even met het spuitbusje over die plankjes en legt ze weer op de oppakplaats. Zo heel erg moeilijk is het niet. Dat moet toch echt voor 1 maart te organiseren zijn. In verband met de geheimhouding en om zonder last of ruggenspraak te stemmen, kan worden voorgeschreven dat men alleen in de auto moet zitten. Dat kan in een advertentie worden gezet: let op, u mag alleen maar stemmen als u alleen in een auto zit. Mensen die forenzen en van het werk terugkomen en bijvoorbeeld langs Intratuin rijden, kunnen vanaf de Singel al zien welke rij auto's er staat en of het zin heeft om aan te sluiten. Het gaat om drie dagen, dus ze kunnen over drie dagen besluiten of ze daar gaan stemmen of niet.

Volgens mij is het praktisch allemaal niet zo onmogelijk als de burgemeester doet voorkomen. Ik vind het een fantastisch idee om de opkomst te verhogen, waardoor mensen die kwetsbaar zijn binnen hun veilige eigen omgeving, waarvan ook de auto deel uitmaakt, hun stem uit kunnen brengen.

De heer WIERTZ (D66): Voorzitter! Ook wij vinden het een sympathiek idee. Er zitten echter allerlei haken en ogen aan. Meerdere sprekers en de burgemeester hebben dit uitgelegd. Hoe wordt het stemgeheim gewaarborgd? Als er meerdere mensen in zo'n auto zitten, kan dat niet. Ik herinner me de verkiezingen in Amerika afgelopen november en daar was het stemmen in de auto in Texas behoorlijk populair. Dan ben je er misschien niet met één stembureau. Als we dan horen dat het tot € 10.000 per stembureau zal kosten, gaat dit redelijk in de papieren lopen voor onze gemeente. Wat dat betreft zie ik er niet zo veel in. Eerlijk gezegd snap ik niet waarom de indieners niet gewoon een vraag aan het college hebben gesteld of dit mogelijk zou zijn of niet, in plaats van direct een motie in te dienen.

De heer BUITENWEG (GroenLinks): Voorzitter! We hebben de motie mede ingediend, omdat we dit een goed idee vinden en mensen zo veel mogelijk de kans moeten krijgen om te gaan stemmen op een voor hen veilige manier. Dit is daar één van. Ik denk dat de burgemeester zijn licht nog een keer goed bij andere gemeenten moet opsteken. Op internet staan aardig wat drive-thru stemstraten. Die gemeenten hebben dit serieus opgepakt en sommige hebben dit al uitgevoerd, zoals de burgemeester zei. Tilburg, Nijmegen, Enschede en Utrecht staan erbij. Ik denk dat daar kennis is op te halen hoe zij dit aanpakken. Misschien zijn er kant en klare draaiboeken. Om meteen te zeggen "sympathiek, maar wij gaan dat niet doen," vind ik jammer.

De heer VAN MARLE (CDA): Voorzitter! Gehoord hebbend de praktische problemen die door de burgemeester te berde zijn gebracht - en die wij als CDA-fractie overigens grotendeels ook zelf al hadden bedacht - zullen wij tegen deze motie stemmen.

De heer STÖTELER (PVV): De heer Van Marle noemt de praktische problemen van de burgemeester, maar hij noemt niet de praktische oplossingen van de PVV-fractie. Kan hij daarop reflecteren?

De heer VAN MARLE (CDA): Voorzitter! De praktische problemen zijn van meer importantie dan de praktische oplossingen. Daarom blijven we op ons standpunt staan om tegen deze motie te stemmen.

De heer ÇETE (Lijst Çete): Voorzitter! We kunnen ook zeggen: laten we Harold Asbroek bellen en laten we McDonald's drie dagen afhuren met hun McDrive-gedoe, dan kunnen de mensen hun stembiljet bij het ene raampje afhalen en bij het volgende inleveren. Maar ik denk dat de uitleg van de burgemeester klip en klaar is. Als ik het goed begrijp, zegt de burgemeester: als we twee tot drie maanden de tijd hadden en de meerderheid van de raad wil dit, at your service. Dan had de burgemeester het heel graag willen doen. € 10.000 is voor mij geen reden om het niet te doen. Democratie is democratie. De redenen die de burgemeester heeft opgesomd, zijn voor mij echter geldige redenen. Dus ik ga niet mee met de motie. En als men naar McDonald's kan rijden voor een McDrive, kan men net zo goed uitstappen en naar binnen gaan om daar een hamburgertje te halen, om dat voorbeeld te gebruiken. Ik zal de motie niet steunen.

De heer DE OLDE (PVA): Wij waren in eerste instantie van plan om voor te stemmen, maar de burgemeester heeft ons overtuigd met zijn argumenten om toch maar tegen te stemmen.

De heer ZIELMAN (Democraten.nu): Voorzitter! Bedankt voor het antwoord van de burgemeester en de reacties van mijn collega-raadsleden. Ik ben enigszins teleurgesteld in zowel het antwoord van de burgemeester als de reacties van diverse raadsleden. Hier wordt gesproken over wat niet kan, maar kijk vooral naar wat wél kan, zoals collega Stöteler zei. Iedereen zegt dat stemgeheim, stemgeheim is. Stemgeheim is in het geval van briefstemmen, dat door de overheid is ingesteld, ook niet te waarborgen. Als je een machtiging afgeeft om een ander voor jou te laten stemmen, is dat stemgeheim ook niet gewaarborgd. Wat dat betreft, kan het drive-thru stemmen ook worden aangepast. Er zijn gemeenten die de mogelijkheid bieden om voor het stembiljet te stoppen om vervolgens in het hokje te stemmen om vervolgens door te rijden et cetera. Dan kan men zelfs met meerdere mensen in een auto zitten.

Nogmaals, ik bespeur dat dit op voorhand al wordt afgewezen. Ik begrijp dat het kort dag is, maar desnoods was er één grote drive-thru teststraat ingericht om te kijken of dit lukt. Daarmee komt het college al tegemoet aan een hele groep mensen die niet fysiek naar een stembiljet willen. Maar om dit op voorhand af te schieten, vind ik erg jammer. Het is nog niet onderzocht, wat de portefeuillehouder zelf ook zegt. Ik kijk even naar de mede-indieners, maar ik stel voor de motie in stemming te laten brengen.

De heer ÇETE (Lijst Çete): Voorzitter! De heer Zielman trekt heel veel in twijfel, ook de machtiging van stemmen. Ik raad hem aan om naar zijn landelijke partij te gaan – zijn fractievoorzitter heeft de afgelopen jaren geflirt met heel veel landelijke partijen – om de wetgeving aan te passen, in plaats van met een motie hier alles ter discussie te brengen. Dit is een statement, maar als hij reageert, zou ik dat prachtig vinden.

De heer ZIELMAN (Democraten.nu): Voorzitter! Ik hoor steeds hetzelfde riedeltje van de heer Çete als het gaat om de Tweede Kamer en dit punt daar inbrengen. Wij zijn een lokale partij en wij hebben dit met de initiatiefnemers opgepakt, omdat wij echt denken dat we hiermee tegemoet kunnen komen aan een groep stemmers die nu misschien niet gaat stemmen. Ik hoor graag dat de heer Çete zijn standpunt daarop ent, en niet allerlei zaken erbij haalt.

De heer ÇETE (Lijst Çete): Voorzitter! Als je de wet- en regelgeving ter discussie stelt en zegt dat een machtiging niet veilig is, kun je van een collega verwachten dat die dit ter discussie stelt. Het is een klassiek verhaal van Democraten.Nu.

De heer ZIELMAN (Democraten.nu): Voorzitter! Het blijft op deze manier een ja/nee-spelletje. Ik trek op geen enkele manier het democratisch gehalte van de verkiezingen in twijfel; dat heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd dat stemmen per brief ook nieuw is en dat je daar ook veel van kunt vinden, maar dat het nadeel van het stemmen per brief geen reden hoeft te zijn om het niet te doen.

Mevrouw POL (Forum voor Rechts): Het is heel simpel. Forum voor Rechts is ook niet voor het stemmen per brief, maar dat is kennelijk wettelijk toegestaan. Er wordt nu van Forum voor Rechts gevraagd of ze voor of tegen de motie is. Ik ben absoluut voor geheimhouding, gezien alle discussies die er in het verleden over zijn geweest. Ik blijf alleen al om die reden absoluut tegen.

De VOORZITTER: Ik zie dit als een tweede termijn en geef anderen de gelegenheid in tweede termijn iets te zeggen.

De heer STÖTELER (PVV): Voorzitter! Mogen wij een reactie vragen van de burgemeester op onze eerste termijn? Die heb ik nog niet gehoord. Ik heb hem een oplossing geboden voor dit idee en hoor graag hoe hij daartegen aankijkt. Normaal is de volgorde dat de raad een eerste termijn heeft, daar komt een reactie op en daarop bouwt de raad zijn tweede termijn. Ik heb geen reactie op mijn eerste termijn en zou ik in mijn tweede termijn reageren op wat de burgemeester zou hebben gezegd.

De VOORZITTER: Ik kom u tegemoet en geef eerst het woord aan de burgemeester en werk daarna de sprekersvolgorde af.

De heer GERRITSEN (burgemeester): Mevrouw de voorzitter! Ik waarschuw inderdaad de heer Stöteler en ook alle anderen om nooit uit te gaan van de dingen die ik niet gezegd heb. Ik ben blij dat ik nog even kan reageren op wat hij in eerste termijn heeft gezegd.

Laten we vooropstellen dat er al heel veel maatregelen zijn genomen om de opkomst te bevorderen bij deze verkiezingen. Er zijn twee extra dagen om te stemmen. Het wettelijk minimum voor 15 en 16 maart is dat er ten minste vier stembureaus open zijn in Almelo. Wij openen op die dagen dertien stemlokalen. Op de verkiezingsdag zelf 36. Er is dus volop gelegenheid om te stemmen. De wetgever heeft het mogelijk gemaakt om in plaats van twee met drie machtigingen als kiezer bij het stembureau te verschijnen, zodat vier stemmen kunnen worden uitgebracht. Kiezers van 70 jaar of ouder hebben de mogelijkheid om per brief te stemmen. Die stem kan via de post, maar ook in persoon ingeleverd worden. Er is dus een scala aan maatregelen om meer mensen naar de stembus te brengen.

Ik heb in mijn eerste termijn gezegd dat ik geen principieel tegenstander ben van een drive-thru stemstraat, maar ik ben een principieel voorstander van het zorgvuldig regelen van het stemproces. Op geen enkel moment mag de integriteit van het stemproces ter discussie staan. En de tijd die wij nu nog hebben, dat is letterlijk een maand tot de dag van de verkiezingen, maakt het onmogelijk – ik heb net aangegeven waarom dit zo is – om een integer stemproces in zo'n drive-thru stemstraat op poten te zetten. Ik snap dat de heer Stöteler het weergeeft als "met een paar tenten en dan red je het wel." De heer Çete zei dat we dan net zo goed naar de McDrive kunnen gaan. Dan krijgen we er misschien wel een hamburger bij.

Het luistert echt nauw. Dit moet goed gebeuren. We hebben daar meer mensen nodig dan op een regulier stembureau. Ik noem maar even een voorbeeld, als we dit in het Stadslab gaan doen, het Indiëterrein in de oude fabriekshal, moeten we aan verwarming denken, ervoor zorgen dat uitlaatgassen worden afgevoerd, verkeer gaan regelen, het stemgeheim koesteren en voorkomen dat er pressie wordt uitgeoefend door degene die ook in de auto zit. Wij zien op dit moment in de korte termijn die wij hebben te veel problemen om op te lossen, in relatie – dat is de keerzijde – tot de enorme hoeveelheid extra ruimte die er is om je stem uit te brengen.

De proportionaliteit van hetgeen voorligt, zien wij nu niet. Als de motie wordt aangenomen, dan vraagt dat om een onderzoek. Ik geef nu al aan wat er in dat onderzoek zal komen te staan.

De heer STÖTELER (PVV): Voorzitter! De bijdrage van de burgemeester verandert mijn tweede termijn. Niet dat ik nu tegen de motie ga stemmen, want ik blijf haar een goed idee vinden. Vooruitlopen op de resultaten daarvan wil ik ook nog niet doen. De proportionaliteit waarover de burgemeester spreekt, begrijp ik heel goed. Op de derde dag zijn 36 stemlokalen open, op de andere dagen 13. Er zijn heel wat ervaren stembureau medewerkers die dus de andere twee dagen over zijn. Daar moet wat mee te doen zijn. Ik volg tot op zekere hoogte het betoog van de burgemeester, maar toch blijf ik een drive-thru stemstraat een mooie aanvulling vinden op de reeds uitgebreide stemmogelijkheden die we nu hebben.

De heer WIERTZ (D66): Ik heb niet zo heel veel toe te voegen aan de eerste termijn. Waar de motie om vraagt, heeft niet veel zin. Dat horen we nu van de burgemeester, want het college weet wat de uitkomst van zo'n onderzoek zal zijn. We zullen tegen deze motie stemmen.

De heer BUITENWEG (GroenLinks): Ik kan de burgemeester volgen en snap ook dat er problemen te tackelen zijn, ook wel grote problemen. Maar hij zou kunnen toezeggen dat hij bij andere gemeenten te rade gaat en wat draaiboeken gaat opvragen om te kijken wat er wel kan. Hij zegt meteen dat hij weet wat er uit het onderzoek komt. Dat vind ik een vreemde gang van zaken.

De VOORZITTER: Ik heb uit het antwoord van de burgemeester begrepen dat bij verschillende gemeenten draaiboeken zijn opgevraagd, maar dit terzijde.

De heer ÇETE (Lijst Çete): Voorzitter! De burgemeester is klip en klaar. Nu niet en misschien in de toekomst wel, zegt hij, als dit in de toekomst nodig is. Ik hoop van niet. Het is nu te kort dag, het hoeft niet.

De VOORZITTER: De portefeuillehouder wil interrumpen, om te voorkomen dat het beeld blijft hangen dat alleen de gemeente Vught geconsulteerd is.

De heer GERRITSEN (burgemeester): Voorzitter! Dank voor die gelegenheid. Ik zou het vervelend vinden als het beeld blijft hangen dat wij ons hier niet in verdiept hebben. Wij hebben in Rotterdam, Brunssum, Oldebroek, Harderwijk, Vught, Rotterdam en Eindhoven ons licht opgestoken. Wij hebben wel degelijk ook in andere gemeenten gekeken. Ik zeg niet dat het niet kan, alleen is de tijd te kort om dit op een zorgvuldige manier, op een integer stemproces gericht, vorm te geven.

Hierna wordt digitaal gestemd over de motie, waarna de voorzitter constateert dat ze is verworpen met 7 tegen 26 stemmen.

Voor de motie hebben gestemd de leden van de fracties van Democraten.Nu, GroenLinks, Leefbaar Almelo en PVV.

Tegen de motie hebben gestemd de aanwezige leden van de fracties van CDA, ChristenUnie, D66, Forum voor Rechts, Lokaal Almelo Samen, Lijst Çete, PVA, PvdA, SP en VVD.

Sluiting.

De VOORZITTER: Dames en heren! Daarmee zijn we aan het eind van de beraadslagingen gekomen. Normaal gesproken sluit de burgemeester af, maar in dit geval doe ik dat. Ik wens u allen nog een prettige avond en dank u voor het overleg.

De VOORZITTER sluit hierna, te 22.30 uur, de vergadering.

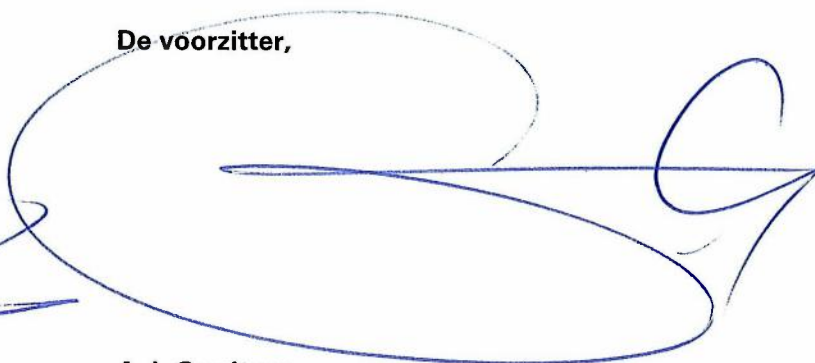
Gewijzigd vastgesteld door de gemeenteraad van Almelo in zijn vergadering van
13 april 2021,

De griffier,

De voorzitter,

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized cursive letters.

drs. C.M. Steenbergen

A large, stylized handwritten signature in blue ink, featuring a prominent loop and a long horizontal stroke.

A.J. Gerritsen